

**UCHWAŁA NR XXXV/349/18
RADY GMINY KRASOCIN**

z dnia 7 marca 2018 r.

w sprawie Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Krasocin na lata 2018–2021

Na podstawie art.7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.) oraz art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Program Opieki nad Zabytkami Gminy Krasocin na lata 2018-2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Krasocin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

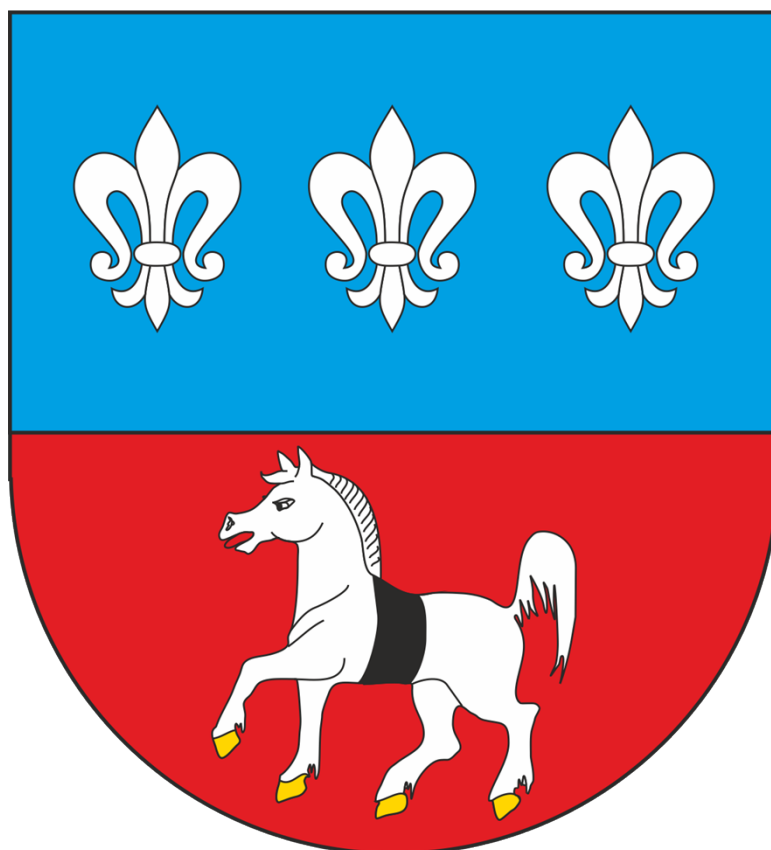
Rafał Chruściel

Załącznik do Uchwały NR XXXV/349/18

Rady Gminy Krasocin

z dnia 7 marca 2018 r.

GMINA KRASOCIN

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KRASOCIN NA LATA 2018 - 2021

Krasocin, grudzień 2017

Spis Treści

1.	Wstęp	3
2.	Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami	3
3.	Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce	4
4.	Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	7
4.1.	Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	7
4.1.1.	Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2020 wraz z uzupełnieniem na lata 2004-2020.	7
4.1.2.	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030	8
4.1.3.	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	9
4.1.4.	Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami	9
4.2.	Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonania na poziomie województwa i powiatu	10
4.2.1.	Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 r.	10
4.2.2.	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego	10
4.2.3.	Program Opieki nad Zabytkami województwa świętokrzyskiego na lata 2013-2016	10
5.	Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	11
5.1.	Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy (analiza dokumentów programowych gminy)	11
5.1.1.	Strategia Rozwoju Gminy Krasocin do 2021 r.	11
5.1.2.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasocin	12
5.1.3.	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasocin	13
5.1.4.	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Krasocin na lata	15
5.2.	Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy	15
5.2.1.	Zarys historii obszaru gminy	15
5.2.2.	Krajobraz kulturowy	16
5.3.	Zabytki nieruchome	17
5.4.	Zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków	19
5.5.	Zasoby archeologiczne	22
5.6.	Zabytki o największym znaczeniu dla gminy	27
6.	Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń	32
7.	Założenia programowe Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami	33
8.	Instrumenty realizacji programu opieki nad zabytkami	35
9.	Zasady oceny realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami	35
10.	Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami	36
11.	Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków	36
12.	Bibliografia	38
13.	Spis tabel	38

1. Wstęp.

Przedmiotem Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Krasocin jest dziedzictwo kulturowe Gminy Krasocin, odzwierciedlające historię i znaczenie regionu. Lokalne zabytki stanowią istotny element krajobrazu kulturowego, kształtują indywidualną tożsamość i świadomość mieszkańców regionu. Niniejsze opracowanie sporządzono w celu określenia głównych zadań i kierunków działań na rzecz ochrony oraz opieki nad zabytkami w okresie najbliższych czterech lat.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. 2017 poz. 2187 ze zm.) nakłada na gminy obowiązek sporządzania programu opieki nad zabytkami (art. 87 ustawy). Określa ona przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków. Niezależnie od obowiązku ochrony zabytków, stanowiących historyczną i materialną spuściznę pokoleń, zachowanie, a także przywrócenie zabytkom utraconych walorów jest uzasadnione społecznie i ekonomicznie. Gminny program opieki nad zabytkami sporządzany jest przez Wójta, a następnie po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zostaje przyjęty przez Radę Gminy. Sporządza się go na okres 4 lat, natomiast co 2 lata Wójt przedstawia Radzie Gminy sprawozdanie z wykonania programu. Gminny program opieki nad zabytkami nie jest aktem prawa miejscowego, jednak podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Program opieki nad zabytkami ma pomóc w aktywnym zarządzaniu zasobem stanowiącym dziedzictwo kulturowe gminy. Wskazane w programie działania są skierowane na poprawę stanu zabytków, ich rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów. Gminny Program Opieki Nad Zabytkami m. in. poprzez działanie edukacyjne, ma też budzić w lokalnej społeczności świadomość wspólnoty kulturowej, roli i znaczenia lokalnych wartości i wspólnych korzeni. Wspólna dbałość o zachowanie wartości kulturowych wzmacnia poczucie tożsamości, wspiera identyfikacji jednostki z tzw. małą ojczyzną. Program jest dokumentem o charakterze strategicznym, uwzględniając w szczególności cele, kierunki działań oraz zadania z zakresu opieki nad zabytkami.

2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami.

Podstawą prawną do sporządzenia Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Krasocin, stanowi ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2017 poz. 2187 ze zm.), która w art. 87 ust. 1 zobowiązuje Wójta do sporządzania na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami.

Program, o którym mowa ma na celu:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć uniemożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Zgodnie z art. 87 ust. 3 - 5 w/w Ustawy.... Gminny Program Opieki nad Zabytkami przyjmuje Rada Gminy po uzyskaniu pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, po czym program ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Z realizacji programu Wójt, co dwa lata sporządza sprawozdanie, które jest zobowiązany przedstawić Radzie Gminy.

3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce.

Obowiązujące uregulowania prawne, dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, zostały zawarte w szeregu dokumentów:

1) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w trzech artykułach:

a) Art. 5: „Rzeczpospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą równoważnego rozwoju”;

b) Art. 6 ust. 1: „Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju oraz (...) udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związku z narodowym dziedzictwem kulturalnym”;

c) Art. 86: „Każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa”.

2) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2017 poz. 2187 ze zm.) stanowi podstawę prawną ochrony dziedzictwa kulturowego w kraju, określa politykę zarządzania zabytkami, wyznacza główne zadania państwa i właścicieli obiektów zabytkowych. Szczegółowe zapisy określają przedmiot, zakres, formy ochrony i opieki nad zabytkami, zasady finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków. Zgodnie z art. 3 użyte w ustawie określenia oznaczają:

a) zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;

b) zabytek nieruchomy – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa w pkt. 1;

c) zabytek ruchomy – rzecz ruchomą, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa w pkt. 1;

d) zabytek archeologiczny – zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytwórców bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;

e) krajobraz kulturowy – przestrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i walory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka;

W art. 4 zapisano, że ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

a) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;

b) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;

c) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;

d) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;

e) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;

f) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Ponadto w art. 6, ustawa definiuje m. in. podstawowe pojęcia z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami oraz przedmiot, zakres, formy i sposób ich ochrony. W myśl tej ustawy ochronie i opiece podlegają (bez względu na stan zachowania):

a) zabytki nieruchome będące, w szczególności:

- krajobrazami kulturowymi,

- układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,

- dziełami architektury i budownictwa,

- dziełami budownictwa obronnego,

- obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
- cmentarzami,
- parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
- miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobowości lub instytucji;

b) zabytki ruchome będące w szczególności:

- dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
- numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
- wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
- materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 642 ze zm.),
- instrumentami muzycznymi,
- wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
- przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

c) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:

- pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
- cmentarzyskami,
- kurhanami,
- reliktnymi działalnościami gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ochronie mogą podlegać również nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Art. 7 określa formy i sposób ochrony zabytków:

- a) wpis do rejestru zabytków,
- b) uznanie za pomnik historii,
- c) utworzenie parku kulturowego,

d) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Art. 16 ust. 1, wskazuje radę gminy jako organ tworzący park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej – na podstawie, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Art. 17 określa sposób zarządzania parkiem oraz zakazy i ograniczenia dotyczące terenu parku.

Art. 18 wymienia dokumenty strategiczne sporządzane na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym, gdzie uwzględnia się ochronę i opiekę nad zabytkami oraz precyzuje co w szczególności zawierają wymienione koncepcje, strategie, analizy, plany i studia.

Art. 19 wskazuje, że studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uwzględniają: ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków i ich otoczenie, inne zabytki nieruchome znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków oraz parki kulturowe, ustalenia gminnego programu opieki nad zabytkami, strefy ochrony konserwatorskiej ustalone w zależności od potrzeb, na których obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy mających na celu ochronę znajdujących się na tych terenach zabytkach. Art. 20 mówi o konieczności uzgadniania projektów i zmian planów zagospodarowania przestrzennego wojewódzkich i miejscowych z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Art. 21 mówi o ewidencji zabytków jako o podstawie sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Art. 22 mówi w jakiej formie są prowadzone ewidencje zabytków krajowe, wojewódzkie i gminne oraz, że włączenie karty ewidencyjnej zabytku ruchomego niewpisanego do rejestru wojewódzkiej ewidencji zabytków może nastąpić za zgodą właściciela tego zabytku.

Art. 89 wskazuje że organami ochrony zabytków są: minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków oraz wojewoda w imieniu którego zadania i kompetencje w tym zakresie wykonuje wojewódzki konserwator zabytków.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1875 ze zm.), gdzie w art. 7 ust. 1, pkt. 9 zostały określone zadania własne gminy: „zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne gminy obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”. Pośrednio do ochrony zabytków odnoszą się zadania obejmujące kwestie: ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego, bibliotek gminnych i innych instytucji kultury, kultury fizycznej i turystyki, zieleni gminnej i zadrzewień, cmentarzy gminnych, utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych, promocji gminy.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.) określa zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej oraz zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy. Ustawa, mówi także, że w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, uwzględnia się wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.), normalizuje działalność obejmującą: projektowanie, budowę, utrzymanie i rozbiórkę obiektów budowlanych oraz określenie zasad działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach. Przepisy ustawy nie naruszają przepisów odrębnych, w szczególności m. in. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w odniesieniu do obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ustawa - prawo budowlane traktuje zabytki w sposób szczególny, podkreślając, iż obiekty budowlane należy projektować i budować zapewniając ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów objętych ochroną konserwatorską (art. 5, ust 1, pkt 7). W przypadku obiektów wpisanych do rejestru zabytków wymagane jest uzyskanie pozwolenia na remont tychże obiektów lub ich rozbiórkę (ale w tym wypadku dopiero po skreśleniu obiektu z rejestru zabytków przez generalnego konserwatora zabytków) (art. 39, ust 1-2). W stosunku do obiektów budowlanych oraz obiektów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbudowę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków (art. 39, ust 3). W przypadku chęci zainstalowania na takim obiekcie tablic i urządzeń reklamowych, ustawa nakłada obowiązek uzyskania pozwolenia od wojewódzkiego konserwatora zabytków przez wydanie pozwolenia na budowę.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.), która mówi między innymi o tym, że ochrona środowiska polega na zachowaniu wartości kulturowych.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 142 ze zm.), której przepisy określają między innymi kompetencje dotyczące wycinki i pielęgnacji drzew, na terenach objętych prawną opieką konserwatorską. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 121 ze zm.) w rozumieniu ustawy, celem publicznym jest

między innymi: opieka nad nieruchomościami, stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa określa między innymi postępowanie wobec nieruchomości objętych prawną ochroną konserwatorską.

Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 862 ze zm.), która precyzuje, że działalność kulturalna polega na upowszechnianiu i ochronie kultury (art. 1 ust. 1). Mecenat nad działalnością kulturalną sprawuje państwo i polega on na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych oraz opieki nad zabytkami (art. 1 ust. 2). Mecenat nad działalnością kulturalną sprawują też jednostki samorządu terytorialnego (art. 1 ust. 4). Art. 2 ustawy wymienia formy organizacyjne działalności kulturalnej, wśród których znajdują się obok teatrów, oper, operetek, filharmonii, orkiestr, kin, muzeów, bibliotek, domów kultury, ognisk artystycznych, galerii sztuki - ośrodki badań i dokumentacji w różnych dziedzinach kultury. Jednostki samorządu terytorialnego organizują działalność kulturalną, tworząc samorządowe instytucje kultury, dla których prowadzenie takiej działalności jest podstawowym celem statutowym. Prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym (art. 9 ust. 1, 2). Instytucje kultury, a zwłaszcza muzea, jednostki organizacyjne mające na celu opiekę nad zabytkami, ośrodki badań i dokumentacji, biura wystaw artystycznych, galerie i centra sztuki, Filmoteka Narodowa, biblioteki, domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby, ogniska artystyczne, domy pracy twórczej - prowadzą w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury. Do podstawowych zadań tych instytucji należy między innymi sprawowanie opieki nad zabytkami.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 ze zm.) w ramach ustawy, gminy mogą wspierać działalność kulturalną związaną z ochroną zabytków i tradycji prowadzoną przez organizacje pozarządowe (między innymi stowarzyszenia). Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i bibliotekach określają:

Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 972 ze zm.), która określa podstawowe ramy i zasady funkcjonowania polskich muzeów.

Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t. j. Dz. U. z 2012 poz. 642 ze zm.), mówi że biblioteki i zbiory stanowią dobro narodowe oraz służą zachowaniu dziedzictwa narodowego. Biblioteki organizują i zapewniają dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej. Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy Ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o Narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1506 ze zm.).

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1023 ze zm.). Ustawa stanowi pierwszy akt prawny poświęcony w całości ważnemu zagadnieniu rewitalizacji; wprowadza nowe rozwiązania, które mają uporządkować proces rewitalizacji, zdefiniować najważniejsze pojęcia i zagadnienia, a także wprowadzić jednolitą ścieżkę proceduralną dla tworzenia gminnych programów rewitalizacji. Powstała w Ministerstwie ustawa o rewitalizacji stworzyła ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce. Zawarte w niej regulacje mają zachęcać coraz więcej samorządów do prowadzenia tego procesu. Jej zapisy uporządkowały pojmowanie rewitalizacji. Powinna być ona dobrze zaplanowana i uwzględniać sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Rewitalizacja nie jest jedynie remontem, modernizacją czy odbudową, ale kompleksowym, wielowymiarowym procesem, którego głównym celem jest trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym. Musi więc zawierać dopasowane do danego miejsca działania aktywizacyjne, edukacyjne, kulturalne, integrujące lokalną społeczność.

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.

4.1. Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Krasocin powinien funkcjonować w powiązaniu z dokumentami programowymi. Dokumenty, do których odwołuje się Gminny program opieki nad zabytkami połączono na trzech poziomach: ogólnokrajowym, regionalnym (wojewódzkim) oraz lokalnym. Są to różnego rodzaju strategię, studia i programy.

4.1.1. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 wraz z uzupełnieniem na lata 2004-2020.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 - 2013 przyjęta przez Radę Ministrów 21 września 2004 r., rozwinięta w 2005 r., poprzez przygotowane przez Ministerstwo Kultury uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 - 2020, jest podstawowym dokumentem rządowym, w którym

w oparciu o rzetelną analizę podjęto próbę określenia zasad polityki kulturalnej państwa w warunkach rynkowych. Stanowi ona podstawę do dalszych systemowych rozwiązań w dziedzinie kultury. Misją tej strategii jest „zrównoważony rozwój kultury jako najwyższej wartości przenoszonej ponad pokoleniami, określającej całokształt historycznego i cywilizacyjnego dorobku Polski, wartości warunkującej tożsamość narodową i zapewniającej ciągłość tradycji i rozwój regionów”. Uznając kulturę za jeden z podstawowych czynników rozwoju regionów zapisano w strategii następujące priorytety:

- 1) wzrost efektywności zarządzania kulturą;
- 2) wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w systemie działalności kulturalnej i w systemie upowszechniania kultury;
- 3) wzrost uczestnictwa i wyrównanie szans w dostępie do szkolnictwa artystycznego, dóbr i usług kultury;
- 4) poprawa warunków działalności artystycznej;
- 5) efektywna promocja twórczości;
- 6) zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków;
- 7) zmniejszenie luki cywilizacyjnej przez modernizację i rozbudowę infrastruktury kultury.

Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 - 2020 wprowadza programy operacyjne służące realizacji strategii. Jednym z nich jest Program Operacyjny „Dziedzictwo kulturowe”. W programie wyróżnione zostały dwa komplementarne priorytety:

1) rewaloryzacja zabytków nieruchomych i ruchomych oraz rozwój kolekcji muzealnych. Podstawowym celem priorytetu jest poprawa stanu zachowania zabytków, kompleksowa ich rewaloryzacja, zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki, poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w zakresie ochrony zabytków i ich dokumentacji, zabezpieczenie zabytków, muzealiów i archiwaliów przed skutkami klęsk żywiołowych, kradzieżami i nielegalnym wywozem za granicę;

2) zadania związane z zakupami dzieł sztuki i kolekcji dla instytucji muzealnych, zakupami starodruków i archiwaliów, konserwacji i digitalizacji muzealiów, archiwaliów, starodruków, księgozbiorów oraz zbiorów filmowych, wspieraniu rozwoju muzealnych pracowni konserwatorskich oraz nowych technik konserwacji zabytków ruchomych.

4.1.2. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030.

Uchwałą Nr 125/2014 z dnia 24 czerwca 2014 r. Rada Ministrów określiła Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 roku, która będzie realizowana poprzez realizację celów szczegółowych:

Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.

Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

4.1.3. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 26.03.2013 r.)

Głównym celem *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego* jest wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju. Głównemu celowi przyporządkowano cztery cele szczegółowe, wśród których czwarty, „Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego”, priorytet 4.1. „Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej” odnieść można do ochrony dziedzictwa kulturowego. Wśród kierunków działań wymienia się:

- 1) tworzenie warunków wzmacniania tożsamości i uczestnictwa w kulturze na 15 poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym;
- 2) ochronę dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu;
- 3) digitalizację, cyfrową rekonstrukcję i udostępnianie dóbr kultury.

W Strategii podnosi się również kwestię aktywnego udziału społeczeństwa w ochronie zabytków i opiece nad nimi.

4.1.4. Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014 – 2017 przyjęty w dniu 24 czerwca 2014 r. przez Radę Ministrów jest narzędziem realizacji polityki konserwatorskiej w wymiarze ogólnokrajowym, umożliwia koordynowanie działań wielu podmiotów skoncentrowanych na ochronie zabytków, tj.: organów konserwatorskich, instytucji kultury i osób prywatnych zaangażowanych w społeczną opiekę nad zabytkami. Głównym celem programu jest wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków oraz poprawa stanu zabytków w Polsce.

Do realizacji celu głównego opracowano trzy cele szczegółowe:

- 1) wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce;
- 2) wzmocnienie synergii działań organów ochrony zabytków;
- 3) tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji.

W ramach Krajowego Programu zdefiniowane zostały także zagadnienia horyzontalne, rozumiane jako tematy przewodnie, których problemy zostały poruszone, w co najmniej dwóch obszarach diagnozy oraz dwóch celach szczegółowych. Wskazują one priorytety w obszarze ochrony zabytków przyjęte do realizacji do 2017 r.:

- 1) uporządkowanie sfery ochrony zabytków nieruchomych – uporządkowanie rejestru, a także podniesienie jakości służb w zakresie realizacji pozostałych zadań w odniesieniu do zabytków nieruchomych;
- 2) dostosowanie prawa i praktyk ochrony zabytków w Polsce do standardów międzynarodowych;
- 3) wzmocnienie realizacji konstytucyjnej zasady pomocniczości, w szczególności w odniesieniu do zadań realizowanych przy zaangażowaniu obywateli lub skierowanych bezpośrednio do nich;
- 4) zwiększenie efektywności ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego - poprawa przepływu informacji pomiędzy organami ochrony zabytków, a społecznością żyjącą w ich otoczeniu;
- 5) zwiększenie zaangażowania samorządów (w szczególności na poziomie gmin) w ochronę zabytków i opiekę nad nimi, a także pobudzenie zaangażowania społecznego na rzecz ochrony zabytków;
- 6) działania administracyjne zmierzające do zwiększenia dostępności obiektów zabytkowych dla osób niepełnosprawnych.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Krasocin na lata 2018-2021 wpisuje się w cele strategiczne dotyczące ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego realizowane na szczeblu krajowym.

4.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonania na poziomie województwa i powiatu.

4.2.1. Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 r.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 r. przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XXXIII/589/13 z dnia 16 lipca 2013 r. jako nadrzędną funkcję rozwoju regionu przyjęła misję: „Pragmatyczne dążenie do najpełniejszego i innowacyjnego wykorzystania przewag

i szans, odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych oraz podniesienia jakości życia mieszkańców przy jednoczesnej dbałości o stan środowiska”. W Strategii ... wyznaczono wizję: „Świętokrzyskie – region zasobny w kapitał i gotowy na wyzwania”.

Konkretyzacja powyższej misji będzie się odbywała poprzez realizację następujących sześciu celów strategicznych:

- 1) Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej;
- 2) Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu;
- 3) Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki;
- 4) Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w symulowaniu rozwoju gospodarczego regionu;
- 5) Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich;
- 6) Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu.

Dla głównych celów strategicznych wyznaczono pod cele wraz z zadaniami, których nie obejmują zadań z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami.

4.2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego został przyjęty uchwałą Sejmiku XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 r. Dziedzictwo kulturowe w Planie... zostało omówione w rozdziale V Uwarunkowania i problemy występujące w poszczególnych dziedzinach zagospodarowania przestrzennego w podrozdziale 4. Głównym zadaniem w zakresie zagospodarowania przestrzeni kulturowej jest skuteczna ochrona i rewaloryzacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz racjonalne ich zagospodarowanie z myślą o poszerzeniu wiedzy zwłaszcza młodego pokolenia, świadomości historycznej obywateli, także wykorzystaniu jako czynnika rozwoju gospodarczego i promocji. Istotnym zadaniem jest także wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w procesie umacniania tożsamości kulturowej lokalnych mieszkańców przy jednoczesnym zachowaniu i kultywowaniu specyfiki lokalnej.

Głównym celem polityki przestrzennej jest zachowanie i umacnianie regionalnej tożsamości kulturowej, jak także zapewnienie ochrony i racjonalne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, stosownie do przepisów ustawy o ochronie dóbr kultury oraz innych ustaw związanych z tą problematyką.

4.2.3. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego na lata 2013–2016.

Program został przyjęty Uchwałą Nr XXIX//524/13 przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego z dniem 25 marca 2013 r. Część programowa przedstawia cel generalny: „Ochrona i zachowanie materialnego oraz niematerialnego dziedzictwa kulturowego województwa świętokrzyskiego”. Na cel generalny składają się następujące 3 cele operacyjne wraz z wyznaczonymi kierunkami działań:

1. Ochrona i zachowanie dziedzictwa oraz krajobrazu kulturowego.
 - 1.1. Rozpoznanie i dokumentacja zasobów zabytkowych.
 - 1.2. Ochrona zabytków ruchomych.
 - 1.3. Ochrona zabytków nieruchomych.
 - 1.4. Ochrona zabytków archeologicznych.
 - 1.5. Ochrona zabytkowych układów architektonicznych.
 - 1.6. Stwarzanie warunków dla powstania i rozwoju parków kulturowych oraz ochrona krajobrazu kulturowego.
2. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego.
 - 2.1. Poprawa dostępu do zasobów dziedzictwa.
 - 2.2. Promocja zasobów dziedzictwa kulturowego.
 - 2.3. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionalnym.
3. Tworzenie warunków do wzmacniania tożsamości regionalnej w oparciu o dorobek kultury materialnej i niematerialnej.

3.1. Kultywowanie tradycji w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego.

3.2. Popularyzacja wiedzy o dziedzictwie kulturowym.

Do wypisanych kierunków działań przydzielono odpowiednie zadania z wydzielonymi podmiotami, które powinny je zrealizować oraz potencjalne źródła finansowania. Przedstawiono również w osobnym podrozdziale zadania wynikające z przyjętych kierunków działań, będące w kompetencji Województwa Świętokrzyskiego. W dokumencie znajduje się ponadto analiza SWOT dla województwa w odniesieniu do dziedzictwa kulturowego. Uwagę zwracają dwie pozycje w słabych stronach: „brak aktualizacji gminnych ewidencji zabytków w części gmin” oraz „brak programów opieki nad zabytkami w części gmin i powiatów”. W charakterystyce stanu zasobów dziedzictwa kulturowego województwa świętokrzyskiego wydzielono i opisano:

- 1) zabytki znajdujące się w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego;
- 2) pomniki historii;
- 3) parki kulturowe;
- 4) plany zagospodarowania przestrzennego;
- 5) krajobraz kulturowy;
- 6) układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane;
- 7) dzieła architektury i budownictwa (w tym: architektura sakralna, rezydencjonalna, synagogi i zборы, zabudowa miast);
- 8) dzieła budownictwa obronnego;
- 9) obiekty techniki;
- 10) cmentarze;
- 11) formy zaprojektowanej zieleni;
- 12) miejsca upamiętniające wydarzenie historyczne lub działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- 13) muzea i obiekty gromadzące dzieła sztuki;
- 14) wyposażenie obiektów i kolekcje sztuki;
- 15) stanowiska archeologiczne;
- 16) gwarę;
- 17) strój ludowy;
- 18) twórczość ludową;
- 19) inne elementy niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.

5.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy (analiza dokumentów programowych gminy).

Gminnym Program Opieki nad Zabytkami Gminy Krasocin na lata 2018- 2021 jest zgodny z dokumentami gminnymi o charakterze strategicznym.

5.1.1. Strategia Rozwoju Gminy Krasocin do 2021 r.

„Strategia Rozwoju Gminy Krasocin na lata 2014-2021” wskazuje kierunek rozwoju gminy poprzez ustalenie wizji i misji, wybór obszarów priorytetowych, celów strategicznych i operacyjnych a w ich ramach działań i zadań. „Strategia ...” ustanawia jednocześnie podstawy dla podejmowania kluczowych decyzji w przyszłości, tworzenia planów szczegółowych i kreowania projektów o zasadniczym wpływie na rozwój lokalny. „Strategia ...” stanowi fundament systemu zarządzania sukcesywnym rozwojem gminy. Powinna również pozwolić na wzrost jakości ochrony zdrowia, przyczyniać się ożywiania życia kulturalnego w gminie, powstawania nowych inicjatyw służących spędzaniu wolnego czasu przez mieszkańców, zwłaszcza młodzieży i dzieci. Rozpoznanie potrzeb

i oczekiwań mieszkańców stworzyło podstawy do określenia wizji i misji Gminy Krasocin a następnie pozwoliło na stworzenie podstaw do uruchomienia pożądanych procesów rozwojowych.

Wizja Gminy Krasocin:

Gmina Krasocin- przyjazna dla rozwoju gospodarki oraz dla mieszkańców poprzez zapewnienie wysokiego poziomu usług społecznych i atrakcyjna turystycznie dzięki czystemu środowisku.

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Stanowi ona nadrzędny cel funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Określa przede wszystkim rolę władz w procesie rozwoju, ale ma równocześnie integrować, motywować i rozbudzać aspiracje całej społeczności lokalnej. Misja jest zwięzłym opisem docelowego, oczekiwanego stanu i zakresu funkcji spełnianych przez gminę wobec jej mieszkańców i otoczenia. Stan opisywany w misji ma charakter idealny, którego osiągnięcie powinno być zasadniczym celem wszystkich działań podejmowanych przez lokalną społeczność i władze. Zgodnie z powyższą definicją cele strategiczne i cele operacyjne odwołują się do zadeklarowanej misji, a zaproponowane w ich ramach działania prowadzić będą do postulowanego w misji stanu.

Misja rozwoju Gminy Krasocin:

Gmina Krasocin- przyjazny dla środowiska ośrodek gospodarczy, rolniczy i turystyczny, uwzględniający potrzeby i dążenia lokalnej społeczności.

U podstaw misji rozwoju Gminy Krasocin leży przekonanie, iż gmina ma potencjalne szanse by stać się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, życia, prowadzenia działalności gospodarczej, lokowania kapitału a także wypoczynku i spędzania wolnego czasu. przedsiębiorczości, do podejmowania inicjatyw samo zatrudnienia, skutecznego wspierania przedsiębiorczości społecznej w formie organizacji pozarządowych. Powinna również pozwolić na wzrost jakości ochrony zdrowia, przyczyniać się ożywiania życia kulturalnego w gminie, powstawania nowych inicjatyw służących spędzaniu wolnego czasu przez mieszkańców, zwłaszcza młodzieży i dzieci.

Zakłada się, że wdrażanie „Strategii ...” będzie wynikiem aktywności możliwie dużej liczby podmiotów lokalnych.

W „Strategii Rozwoju Gminy....” w rozdziale 2.6.5. Kultura i dziedzictwo, wymieniono wszystkie zabytki, które są wpisane do rejestru zabytków jak również te, które ujęte zostały w GEZ.

5.1.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasocin.

Studium zostało opracowane na zlecenie gminy w 2000 r. Rada Gminy Krasocin przyjęła Studium ... uchwałą nr III/10/2000 z dnia 27 marca 2000 r. Ostatnia zmiana studium w 2017 r. (Uchwała Nr XXX/290/17 z dnia 13 września 2017 r.) określa politykę przestrzenną gminy.

Stosowne miejsce w wymienionym dokumencie zajmuje problematyka stanu i ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej, w tym:

- 1) zarys dziejów obszaru gminy;
- 2) zabytki wpisane do rejestru zabytków;
- 3) zabytki w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 4) stanowiska archeologiczne;
- 5) miejsca pamięci narodowej;
- 6) wymogi ochrony krajobrazu kulturowego.

Przede wszystkim wyznaczono kierunki i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego zabytków, dóbr kultury współczesnej oraz krajobrazu kulturowego.

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej jest istotnym elementem budowania tożsamości gminy i integracji jej mieszkańców oraz tworzenia korzystnego wizerunku

gminy wykorzystującej i szanującej swoje dziedzictwo. Działania gminy powinny koncentrować się na:

- 1) ochronie i rewaloryzacji istniejących zasobów, stworzeniu gminnego programu opieki nad zabytkami;
- 2) tworzeniu nowych wartości kulturowych, szczególnie w obrębie centrów miejscowości – zarówno poprzez działania inwestycyjne gminy jak i określenie warunków dla ich realizacji.

5.1.3. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasocin.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wraz z aktami wykonawczymi określa przedmiot, formy i zasady ochrony zabytków i opieki nad nimi. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wraz z aktami wykonawczymi określa procedurę sporządzania i zakres merytoryczny miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obie te ustawy wraz z aktami wykonawczymi dają narzędzie ochrony zabytków - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Ustawy te stanowią także podstawę uczestnictwa Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w procedurze sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dotyczy nie tylko konkretnych obiektów i obszarów zabytkowych, lecz także wszelkich aspektów zagospodarowania przestrzennego ustalanych w planie dla całego obszaru opracowania.

Zgodnie z treścią art. 18 i art. 19 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się m. in. przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W planach w szczególności:

- 1) uwzględnia się ustalenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 2) określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu;
- 3) ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami;
- 4) uwzględnia się ochronę:
 - a) zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia,
 - b) innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
 - c) parków kulturowych;
- 5) uwzględnia się ustalenia Gminnego programu opieki nad zabytkami;
- 6) w zależności od potrzeb, ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Zgodnie z art. 15, ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.), w planie miejscowym określa się obowiązkowo zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Funkcjonujące na terenie gminy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego określają obowiązkowe zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

Tabela nr 1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Krasocin.

Lp.	Nazwa planu zagospodarowania przestrzennego	Nr uchwały	Data uchwalenia/data zamieszczenia w Dzienniku Urzędowym
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Bukowa II(teren górniczy)	Nr XXXIII/204/01	26.09.2001r./ Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 119 poz. 1426 z dnia 19.11.2001r.
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przy ul.1 Maja w Krasocinie	Nr XII/53/03 NR XIII/57/03	23.10.2003r./ Dz. Urz. Nr 276 poz. 3111 z dnia 17.12.2003 i poz. 3112
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Bukowa I	Nr XVII/72/04 Nr XIX/81/04	20.02.2004 29.04.2004 Dz. Urz. Woj. Świąt. z dnia 14 lipca 2004 r. Nr 115 poz. 1607 i 1608
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Oleszno 1	Nr XLV/229/06	31.08.2006r. / Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 268

			poz. 3087 z dnia 31.10.2006 r.
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zalesień na obszarze gminy Krasocin	XLVII/235/06	25.10.2006r./ Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr 5 z dnia 11.01.2007 r. poz. 72
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego „Ludynia - Tory”	XVII/139/12	16.05.2012r./ Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr poz. 1976/
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego - obszar sołectwa Lipie	XXXI/256/13	05.08.2013r./ Dz. Urz. Woj. Świąt. Nr poz. 3150 z dnia 06.09.2013r.
8.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działek nr ew. 494, 495, 496/1, 496/2 –obręb Krasocin	XXXII/270/13	12.09.2013r./ Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 3552 z dnia 18.10.2013r.
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Dąbrówka I na obszarze Gminy Krasocin	XXXVIII/323/14	25.02.2014/ Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1243 z dnia 23.04.2014
10.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – fragment obszaru sołectwa Lipie	XLI/358/14	27.05.2014/ Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1999 z dnia 04.07.2014
11.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – obszar obrębu geodezyjnego Krasocin	XLI/359/14	27.05.2014/ Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 2000 z dnia 04.07.2014
12.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – obszar obrębu geodezyjnego Świdno	XLI/360/14	27.05.2014/ Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 2001 z dnia 04.07.2014
13.	Zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego Bukowa II	XLII/367/14	25.06.2014/ Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 2271 z dnia 07.08.2014
14.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działki o numerze ewidencyjnym 1398 obręb geodezyjny Oleszno na terenie gminy Krasocin	VI/55/15	28.04.2015/ Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2015 poz. 1849
15.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – obszar obrębu geodezyjnego Sułków	IX/89/15	30.09.2015/ Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2015 poz. 3275
16.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębu geodezyjnego Bukowa na terenie gminy Krasocin – „Bukowa A”	IX/90/15	30.09.2015/ Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2015 poz. 3277
17.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów w obrębie geodezyjnym Świdno	XVI/160/16	17.05.2016/ Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2016 poz. 1976
18.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów w obrębie geodezyjnym Krasocin i Lipie – część 1	XXIII/226/16	13.02.2017/ Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2017 poz. 627

5.1.4. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Krasocin na lata 2016 – 2021.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krasocin został przyjęty uchwałą nr XXII/206/16 Rady Gminy Krasocin z dnia 24 listopada 2016 r. Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, przed przystąpieniem do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Gmina musi przejść procedurę identyfikacji i wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Procedura ta jest opisana w Ustawie i polega na zidentyfikowaniu obszaru gminy znajdującego się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, który może zostać uznany za zdegradowany, gdy dodatkowo występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Program... jest dokumentem operacyjnym będącym jednym z głównych instrumentów zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem miejscowości. W programie zamieszczono strategię trwałego rozwiązania

zidentyfikowanych problemów w formie szczegółowego i wieloletniego planu działań. Poprzez rewitalizację można rozumieć kompleksowy program remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze. Obszarem objętym rewitalizacją na terenie gminy zgodnie z programem są określone terytorialnie części miejscowości Krasocin, Oleszno, Świdno. Obszar wymagający rewitalizacji wskazany został na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzenno-gospodarczej oraz analizy warunków w poszczególnych częściach miejscowości, opartej o konkretne wskaźniki pozwalające zidentyfikować zjawiska kryzysowe.

Na terenie miejscowości Oleszno oraz Krasocin zlokalizowane są ważne dla gminy i jej historii obiekty zabytkowe. Są to przede wszystkim obiekty wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków: Zespół kościoła parafialnego pw. Św. Doroty i Tekli w Krasocinie, Wiatrak holender w Krasocinie, Kościół parafialny p. w. Wniebowzięcia NMP w Olesznie, Zespół pałacowo – parkowy w Olesznie: pałac oraz park z układem wodnym. Ponadto, na terenie obszaru znajdują się cenne zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków, do których należą między innymi: kapliczka św. Jana Nepomucena z 1856 r. w Krasocinie, Grota NMP w Krasocinie.

Oznacza to, iż obszar rewitalizacji obejmuje tkankę charakteryzującą się wysokimi walorami historycznymi, zachwycającą układem przestrzennym i dziedzictwem kulturowym.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Krasocin, zaplanowano realizację 13 projektów kluczowych oraz 4 projektów komplementarnych. Wśród planowanych projektów uwzględnionych w programie rewitalizacji znajdują się projekty bezpośrednio związane z ochroną zabytków wraz z ich otoczeniem. Do projektów tych zaliczamy między innymi:

- 1) Renowacja zabytkowego kościoła w Olesznie (remont ołtarza bocznego oraz ołtarza głównego);
- 2) Renowacja zabytkowego kościoła parafialnego w Krasocinie (prace remontowe na obiekcie oraz wewnątrz kościoła);
- 3) Remont wiatraka typu „HOLENDER” (prace remontowe polegające na wzmocnieniu konstrukcji oraz przywróceniu zabytkowych walorów obiektu – kompleksowy remont).

5.2. Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy.

5.2.1. Zarys historii obszaru gminy.

Nie zachowały się żadne notatki ani dokumenty, które mówiłyby o historii powstania osady, będącej zaczątkiem dzisiejszej wsi Krasocin. Zabytki kultury materialnej Krasocina i okolic sięgają odległych czasów prehistorycznych i jednocześnie świadczą o obecności człowieka na tychże terenach od bardzo dawna. Najwcześniejszą ludność mezolityczną na obszarze Polski reprezentuje tzw. kultura komornicka (VIII tysiąclecie p.n.e.). Znaleźiska tej kultury napotkano na wydmy „Poła pożydowskie” w Dąbrówce, gdzie dodatkowo odkryto narzędzia krzemienne innych kultur mezolitycznych: janisławickiej oraz chojnicko-pieńkowskiej. W miejscowościach Czostków i Oleszno zidentyfikowano zabytki z okresu przedrzymskiego, należące do kultury grobów kloszowych, natomiast z okresu wpływów rzymskich w miejscowości Świdno. Z okresu wcześniejszego (od VII w.) i późniejszego (od XIII w.) średniowiecza pochodzą ułamki naczyń znalezione w Olesznie. Pierwszy dokument historyczny dotyczący Krasocina ukazał się dopiero 24 kwietnia 1325 r. w Gnieźnie. Wystawił go arcybiskup gnieźnieński Janisław z okazji konsekracji kościoła w Fałkowie koło Radoszyc i nadania mu dziesięciny ze wsi Krasocin. Za czasów Polski piastowskiej Krasocin z przyległościami należał do włości królewskich po dawnej dzielnicy sandomierskiej. Na podstawie rejestrów poborowych z 1508 r. wiadomo, że dziedzicem wsi był wówczas Mikołaj Rogiński, który prawdopodobnie sprzedał Krasocin Hieronimowi Szafrąncowi herbu Starykoń. Kolejnym właścicielem Krasocina w pierwszych latach XVII w. został Adam Szypowski, kanonik krakowski i kielecki. Po Szypowskich właścicielami Krasocina były kolejno rody: Podoskich, Dobieckich, Stojowskich, Wilandów, Pokrzywickich. W okresie I wojny światowej pod okupacją austriacką Krasocin i Oleszno weszły w skład generalnego gubernatorstwa lubelskiego. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, Krasocin wraz z Olesznem weszły w skład powiatu włoszczowskiego i utworzonego województwa kieleckiego. Ten podział administracyjny obowiązywał do wybuchu II wojny światowej, po czym w 1975 r. zlikwidowano szczebel powiatowy, ale gmina w dalszym ciągu znajdowała się w województwie kieleckim. Reforma administracyjna z 1998 r. przywróciła powiaty jako szczebel pośredni w systemie administracji publicznej. Gmina Krasocin znalazła się w powiecie włoszczowskim.

Województwo kieleckie zmieniło nazwę na województwo świętokrzyskie. Obecnie Krasocin jest stolicą gminy i siedzibą lokalnych władz samorządowych¹⁾.

5.2.2. Krajobraz kulturowy.

Wg ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku krajobrazem kulturowym jest przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze. Krajobraz kulturowy danego obszaru wpływa na wzrost tożsamości lokalnej i regionalnej oraz odzwierciedla jego historię i związek działalności ludzkiej z przyrodą. Cechą krajobrazu kulturowego jest jego ciągła ewolucja. Pozytywnym przejawem dbania o krajobraz jest jego harmonijne kształtowanie zachowując najcenniejsze elementy zabytki, tereny przyrodnicze, osie widokowe oraz umiejętne wkomponowywanie współczesnych realizacji. Zarządzanie krajobrazem nie powinno być przypadkowe, a planowe z uwzględnieniem profesjonalnie opracowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których ograniczy się rozproszoną zabudowę, zachowa się tradycyjny układ pól, ochronę terenów cennych przyrodniczo oraz obiektów historycznych z wyeksponowaniem tych najwartościowszych np. poprzez nienaruszania ich historycznego otoczenia i wskazywania osi i przestrzeni widokowych oraz dostosowanie nowych inwestycji do charakteru gminy.

Na obszarze gminy Krasocin dominuje krajobraz rolniczy i leśny. Lasy są wielkim bogactwem gminy. Ich powierzchnia stanowi ponad 40 % całego obszaru. Porastają one przede wszystkim tereny zachodnie i północne gminy. Są tutaj bory suche, wilgotne, bagienne, mieszane, itd. W strukturze gatunkowej dominującymi okazami są: sosna, olszyna, rzadziej spotyka się brzozę lub dąb. Drzewostan na terenie gminy jest bardzo zróżnicowany pod względem wieku. Większość lasów jest w wieku 35 lat. Występujące tereny leśne wraz z rozproszonymi gdzieniegdzie zadrzewieniami, wpływają na różnorodność i malowniczość krajobrazu.

Gmina Krasocin znajduje się na pograniczu dwóch dużych jednostek fizyczno-geograficznych: Niecki Nidziańskiej na południowym zachodzie i Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej na wschodzie. Północny fragment Niecki Nidziańskiej nazywany jest Niecką Włoszczowską. Obejmuje ona równinę Pilicy, a także południowo-wschodnią część zwaną Garbami Czostkowa. Środkowy obszar gminy zajmuje Pasma Przedborsko-Małoskoskie, które przebiega z północnego zachodu na południowy wschód. Tworzy ono naturalną granicę Niecki Nidy i jest najdalej wysuniętym na zachód pasmem Gór Świętokrzyskich. Na wschód od Pasma Przedborsko-Małoskoskiego rozciąga się Niecka Łopuszna, której wschodnia część nazwana jest Padołem Strawczyna. Szczegółowe podziały pozwalają wyodrębnić na terenie gminy: Pasma Przedborsko-Małoskoskie, Garb Kozłowski, Działy Kluczewskie i obniżenie Lipnicko-Feliksowskie. Niecka Włoszczowska swą budową i ukształtowaniem przypomina misę o płaskim dnie i uniesionych ku górze brzegach. W jej podłożu zalegają mezozoiczne margle z górnej kredy. Są one ułożone poziomo i przykryte na dużym obszarze pokrywają zlodowacenia środkowo-polskiego. Ciekawym elementem urozmaicającym tutejszą rzeźbę są liczne wały wydmore. Pasma Przedborsko-Małoskoskie budują wapienie z górnej jury i kredowe piaskowce. Niecka Łopuszna stanowi rozległe zagłębienie między Pasmem Przedborsko-Małoskoskim, a Pasmem Oblęgorskim. Obszar ten budują utwory najwyższego triasu i jury. Nierówności, jakie obserwujemy na dnie Niecki, świadczą o różnej odporności skał podłoża.

Gmina Krasocin leży w dorzeczu Pilicy i Białej Nidy. Największym ciekim jest tu rzeka Czarna. Głównymi jej dopływami są: Czarna Mieczyska i Nowa Rzeka, rzeki te odwadniają północno-wschodnią stronę Pasma Przedborsko-Małoskoskiego. Kolejne rzeki to Czarna Struga zwana Feliksówką i Chotówka. Odwadniają one obszar rozciągający się na południowy zachód od Pasma. Istnieje też spora grupa małych cieków nie posiadających własnych nazw. Na terenie gminy znajdują się naturalne zbiorniki wodne w Chotowie i Borowcu.

Część obszaru Gminy Krasocin znajduje się w zasięgu Przedborskiego Parku Krajobrazowego. PPK położony jest na obszarze Wyżyny Środkowo-Małopolskiej. Na terenie Parku można wyróżnić 4 jednostki: Pasma Przedborsko-Małoskoskie, zajmujące centralną część parku, na południu Nieckę Włoszczowską, Wzgórza Łopuszańskie oraz obejmujące niewielki fragment północnej części obszaru Wzgórza Opoczyńskie. Na terenie gminy Krasocin na północny zachód od wsi Zabrody w Nadleśnictwie Oleszno znajduje się rezerwat leśny Oleszno. Ochroną objęto tutaj naturalne wielogatunkowe łąkowe zespoły leśne, których głównym składnikiem jest olsza czarna i jesion wyniosły, występujące na siedliskach olsu jesionowego. Na terenie rezerwatu pojedynczo występują: jodła, buk i dąb. Są to okazy liczące około 120 lat. Roślinność podszycia jest bujna i tworzy ją leszczyna, jarzębina, czeremcha, kruszyna, kalina

¹⁾ Zob. Praca pod red. Eugeniusza Kosika, Eugeniusza Madejskiego, Ryszarda Nadgowskiego, W sarmackim Krasocinie, Kielce 1997, passim, s. 26-34.

i porzeczką. W runie leśnym występują w dużych ilościach bluszcz, wawrzynek wilczelyko, liczydło górskie i trojanek.

Teren gminy Krasocin jest również zasobny w kopaliny mineralne. Należą do nich: wapienie, opoki, piaski, gliny, ziemie krzemionkowe i torfy. W przysiółku Doły k. Ludyni występują złoża bentonitu. Są one mocno zarośnięte i nigdy nie były i nie będą eksploatowane²⁾.

Gmina Krasocin posiada znaczne zasoby zabytkowe na swoim terenie. Dziedzictwo kulturowe gminy jest dobrem uznanym w skali całego województwa, a za elementy tworzące krajobraz kulturowy uznać należy przede wszystkim dobrze zachowaną architekturę regionalną. Zabudowa sakralna, drewniana zabudowa mieszkalna, a także przydrożne kapliczki stanowią znaczną część wojewódzkiej ewidencji zabytków. Zaznaczyć należy, że gminę charakteryzują również historyczne układy wsi, np. rzędowy układ przestrzenny we wsi Chotów, ulicówka w Woli Świdzińskiej czy Skorkowie. Materialne dziedzictwo kulturowe na terenie gminy Krasocin tworzą przede wszystkim:

- 1) stanowiska archeologiczne;
- 2) chronione układy przestrzenne;
- 3) Zespół dworski w Olesznie;
- 4) Zespół dworski w Ludyni;
- 5) obiekty zabytkowe;
- 6) miejsca pamięci narodowej.

5.3. Zabytki nieruchome.

Procedurę wpisania obiektu do rejestru zabytków reguluje ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t.j. Dz. U. 2017 poz. 2187 ze zm.). Działaniami administracyjnymi w zakresie wpisu obiektu do rejestru zabytków zajmuje się odpowiedni Wojewódzki Konserwator Zabytków. Zabytek nieruchomy może zostać wpisany do rejestru zabytków na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu, bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru zabytków, a także jego nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna (art. 8, 9 pkt. 1, 2). Na terenie gminy Krasocin znajduje się 7 obiektów zabytkowych, nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków (Tabela nr 2).

Tabela 2. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Lp.	Lokalizacja	Obiekt	Nr rejestru, data wpisu
1.	Chotów	Założenie krajobrazowe	A.926 23.04.1977 r.
2.	Krasocin	Zespół kościoła parafialnego Św. Doroty i Św. Tekli: 1) Kościół parafialny p. w. Św. Doroty i Św. Tekli; 2) Dzwonnica.	A.927/1-2 A.927/1 15.01.1957 r. A.927/2 21.06.1967 r.
3.	Krasocin	Wiatrak holender	A.928 26.02.1958 r
4.	Ludynia	Zespół dworsko-parkowy 1) Dwór, 2) Dawny zbór ariański (późniejszy lamus), 3) Park,	A.929 09.01.1947 r.
5.	Oleszno	Kościół parafialny p. w. Wniebowzięcia NMP	A.930 14.01.1957 r.

²⁾ Tamże, s., 13-17.

Źródło: Na podstawie danych z WUOZ w Kielcach.

6.	Oleszno	Zespół pałacowo – parkowy: 1) pałac; 2) park z układem wodnym.	A.931/1-2 A.931/1, 17.08.1977 r. A.931/2, 17.08.1977 r.
7.	Wola Świdzińska	Założenie pofolwarczne: 1) dwór; 2) dziedziniec gospodarczy z zabudowaniami (stodoła, stajnia); 3) park.	nr rej. 938 26.04.1977 r.

5.4. Zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

Do obowiązków samorządu lokalnego należy ochrona zabytków, które znajdują się na terenie gminy. Zadania te precyzuje art. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.). Gminy mają dbać między innymi o: „zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie” oraz zapobiegać „zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków”. Do obowiązków nałożonych przez ustawę na gminę należy: „uwzględnienie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”, czemu ma służyć gminna ewidencja zabytków.

W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
- 2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Informację o zabytkach nieruchomych, które powinna zawierać karta adresowa, określa Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. 2011 nr 113 poz. 661). Na podstawie art. 21 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 zm.), gminna ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami.

Spis obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków gminy Krasocin przedstawia poniższy wykaz.

Wykaz kart adresowych włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Krasocin

1. Biadaszek

- 1.1. Figura Przydrożna NMP, 1907 r.

2. Borowiec

- 2.1. Krzyż przydrożny, 1932 r.
- 2.2. Krzyż przydrożny, 1936 r.
- 2.3. Krzyż przydrożny, 1945 r.

3. Brygidów

- 3.1. Kapliczka, mur., XIX w.
- 3.2. Krzyż przydrożny, przed 1937 r.

4. Cieśle

- 4.1. Kapliczka, mur., XIX w.

5. Chotów

- 5.1. Układ przestrzenno-krajobrazowy wsi:

Rejestr: 932 z 23.04.1977 r.

5.2. Krzyż przydrożny, 1901 r.

6. Czostków

6.1. Dworzec kolejowy mur. XIX w.

6.2. Krzyż przydrożny, 1901 r.

7. Gruszczyn

7.1. Park dworski:

Rejestr: 934 z 23.04.1977 r. (na podstawie Decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 17 lipca 2014 roku (DOZ-OAiK-6700/377/14 [MT/29/14]) wyłączono z GEZ kartę zabytkową zabytku „Park z pozostałościami – Gruszczyn”).

7.2. Ruina zboru, mur., XVI (?) w.

7.3. Kapliczka przydrożna z figurą św. Jana Nepomucena, poł. XIX w.

7.4. Krzyż przydrożny, 1934 r.

7.5. Krzyż przydrożny, 1939 r.

8. Jakubów

8.1. Krzyż przydrożny, 1938 r.

9. Karolinów

9.1. Krzyż przydrożny, 1935 r.

10. Krasocin

10.1. Zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Doroty i Św. Tekli:

- Kościół parafialny wraz z dzwonnica

Rejestr: 423 z 21.06.1967 r.

10.2. Pozostałości parku podworskiego

Rejestr: 937 z 26.04.1977 r. (na podstawie Decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 marca 2014 roku (DOZ-OAiK-6700/527/13 [MT/56/13]) wyłączono z GEZ kartę zabytkową zabytku „Pozostałości parku podworskiego”).

10.3. Wiatrak

Rejestr: 797 z 26.02.1958 r.

10.4. Plac przykościelny, 1856 r.

10.5. Kapliczka – grota NMP mur. k. XIX w.

10.6. Plebania, mur., k. XIX w.

10.7. Cmentarz Parafialny rzym.-kat.

10.8. Wójtostwo, później biblioteka, mur. k. XIX w.

10.9. Brama główna cmentarza parafialnego.

10.10. Kapliczka św. Jana Nepomucena, 1856 r.

10.11. Krzyż przydrożny, 1945 r.

10.12. Piwnice budynku mieszkalnego, mur (dawny lamus dworski), XVIII w./1 poł. XIX w. (na podstawie Decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 marca 2014 roku (DOZ-OAiK-6700/527/13 {MT/56/13}) zmieniono formę ochrony z „Rejestr 937 z 26.04.1977 r.” na „Gminna Ewidencja Zabytków”).

10.13. Budynek gospodarczy, mur (ob. obora), XVIII w./1 poł. XIX w. (na podstawie Decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 marca 2014 roku (DOZ-OAiK-6700/527/13 [MT/56/13]) zmieniono formę ochrony z „Rejestr 937 z 26.04.1977 r.” na „Gminna Ewidencja Zabytków”.

10.14. ul. Ariańska – krzyż przydrożny, 1957 r.

10.15. ul. Urbańskiego – krzyż przydrożny, XIX w.

10.16. ul. Wyzwolenia – kościelisko cmentarzem i kopcem, k. XIV w.

10.17. ul. Wyzwolenia – krzyż przydrożny, 1894 r.

10.18. ul. Wyzwolenia – krzyż przydrożny, (z żeliwnym ogrodzeniem wokół) 1912 r.

10.19. ul. Wyzwolenia – krzyż przydrożny, 1944 r.

11. Lipie

11.1. Krzyż przydrożny, 1946 r.

12. Ludynia

12.1. Zespół dworski:

- Dwór, lamus (wg tradycji zbiór ariański), park

Rejestr: 407 z 21.06.1967 r. (dwór i lamus)

Rejestr: 673 z 18.12.1957 r. (park).

12.2. Stajnia, mur., k. XIX w., przebudź., częściowo zrujnowana.

12.3. Cmentarz Wojenny, 1914-1915 r.

12.4. Kapliczka, mur. XIX w.

12.5. Krzyż przydrożny, XVII (?) / XIX w.

13. Mieczyn

13.1. Kapliczka, mur., przed 1916 r.

14. Ogrójce

14.1. Krzyż przydrożny, 1938 r.

15. Oleszno

15.1. Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP:

Rejestr : 412 z 21.06.1967 r.

15.2. Pałac w zespole pałacowo-parkowym

Rejestr : 967 z 17.08.1977 r., zmiana 12.07.2013 r.

Park z układem wodnym w zespole pałacowo-parkowym

Rejestr : 656 z 18.12.1957 r. i 967 z 17.08.1977 r., zmiana 12.07.2013 r.

15.3. Dawna gorzelnia dworska, mur, 1 poł. XIX w., przebudowany 2 poł. XX w.

15.4. Dawna rządcówka dworska, mur, 1 poł. XIX w.

15.5. Obora, ob. dom mieszkalny, mur 1 poł. XIX w., przebudowany.

15.6. Obora neogotycka/ spichlerz, 1 poł. XIX w., współcześnie dobudowany kolumnowy ganek.

15.7. Cmentarz przykościelny, teren w granicach ogrodzenia.

15.8. Cmentarz Parafialny, rzym.-kat.

15.9. Kaplica Cmentarna, mur. k. XIX w.

15.10. Kaplica Grobowa Floriana Łętowskiego, mur., 1902 r.

15.11. Krzyż przydrożny, 1927 r. (naprzeciwko cmentarza).

15.12. Al. 1 Maja – kapliczka z figurą św. Floriana, k. XIX w.

15.13. ul. Kielecka 1 – krzyż przydrożny, 1913 r.

15.14. ul. Kościelna – krzyż przydrożny, 1 ćw. XX w.

15.15. ul. Przedborska – krzyż przydrożny, 1918 r.

16. Ostra Górka

16.1. Krzyż przydrożny, 1944 r.

17. Ostrów

17.1. Krzyż przydrożny, 1 ćw. XX w.

17.2. Krzyż przydrożny, 1917 r.

18. Rogalów

18.1. Kapliczka, mur., k. XIX w.

19. Skorków

19.1. Kapliczka, mur., k. XIX w.

19.2. Kuźnia z wyposażeniem , 1 ćw. XX w.

20. Stojewsko

20.1. Cmentarz Ewangelicki.

20.2. Kościół ewangelicki, l. 20 XX w.

20.3. Krzyż przydrożny, 1 ćw. XX w. (wraz z żeliwnym ogrodzeniem).

20.4. Krzyż przydrożny, 1939 r. (na „Liszowej Górze”).

21. Sułków

21.1. Kapliczka, mur., k. XIX w. remont.

21.2. Krzyż przydrożny, 1920 r.

22. Świdno

22.1. Kapliczka, mur., 1 poł. XIX w. remont.

22.2. Krzyż przydrożny, 1910 r.

23. Wojciechów

23.1. Krzyż przydrożny, 1917 r.

24. Wola Świdzińska

24.1. Zespół dworski:

- założenie pofolwarczne, XIX w.: park ,dwór, dziedziniec gospodarczy z zabudowaniami (stajnia i stodoła) Rejestr : 938 z 26.04.1977 r.

24.2. Zespół pofolwarczny z parkiem i dziedzińcem, 2 poł. XIX w.

24.3. Rządówka, ob. dom mieszkalny nr 2, mur., k. XIX w.

24.4. Krzyż przydrożny, 1 poł. XX w. (w centrum wsi).

24.5. Krzyż przydrożny, 1943 r.

25. Występy

25.1. Krzyż przydrożny, 1935 r.

25.2. Krzyż przydrożny, 1950 r.

26. Żeleznica

26.1. Krzyż przydrożny w 1 poł. XIX w.

5.5. Zasoby archeologiczne.

Stanowiska archeologiczne to materialne ślady działalności ludzi. Stanowią ważny element krajobrazu kulturowego i podstawę wiedzy o najdawniejszych dziejach gminy. Środowisko kulturowe gminy zawiera zewidencjonowane stanowiska archeologiczne wprowadzone Zarządzeniem Nr 65/2017 Wójta Gminy Krasocin z dnia 4 sierpnia 2014 roku.

W granicach administracyjnych gminy zinwentaryzowano 157 stanowisk archeologicznych (ilość z Gminnej Ewidencji Zabytków), które przedstawia Tabela Nr 3, spośród których 4 stanowiska archeologiczne są wpisane do rejestru zabytków. Są to:

Kozia Wieś – stanowisko 3, nr rej.: 597 z 07.03.1972 r., położone w północno – zachodniej części obszaru gminy;

Kozia Wieś – stanowisko 1, nr rej.: 604 z 07.03.1972 r., położone w północno – zachodniej części obszaru gminy;

Zabrody (Żeleźnica) - stanowisko 5, nr rej.: 682 z 07.03.1972 r. położone w północnej części obszaru gminy;

Zabrody (Żeleźnica) – stanowisko 1, nr rej.: 684 z (07.03.1972 r. położone w północnej części obszaru gminy.

Tabela 3. Położenie stanowisk archeologicznych wg sołectw w Gminie Krasocin.

L.p.	Miejscowość	Nr obszaru	Nr stanowiska	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia
1.	Borowiec	84-58	1	8	osada		pradzieje
2.	Borowiec	84-58	2	9	osada	przeworska	okres wpływów rzymskich
3.	Borowiec	84-58	3	10	śląd osadnictwa		pradzieje (epoka brązu?)
					osada		wczesne średniowiecze (XI-XIII w.)
4.	Borowiec	84-58	4	11	osada	łużycka	epoka brązu
					śląd osadnictwa	przeworska	okres wpływów rzymskich
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze (XI-XIII w.)
5.	Borowiec	84-58	5	12	śląd osadnictwa	łużycka	epoka brązu
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze (XI-XIII w.)
					śląd osadnictwa		późne średniowiecze i okres wczesnonowożytny
6.	Borowiec	84-58	6	13	osada	łużycka	epoka brązu
					śląd osadnictwa		okres wpływów rzymskich
					śląd osadnictwa		pradzieje
7.	Borowiec	84-58	7	14	osada	łużycka	epoka brązu
8.	Chotów	84-57	1	20	osada		XVIII – XIX w.
9.	Chotów	84-57	2	21	osada		XVIII – XIX w.
10.	Chotów	84-57	3	22	osada		XVIII – XIX w.
11.	Bukowa Góra - Cieśle	AZP 85-59			ślady osadnicze		neolit
12.	Cieśle	86-59			śląd osadniczy/ obozowisko?		mezolit
					śląd osadniczy	kultura cyklu lędzielsko-półgarskiego	neolit/po przełomie eneolit

					śląd osadniczy	późna faza kultury pucharów lejkowatych – kultura ceramiki sznurowej	eneolit/ po przełomie technologicznym
13.	Cieśle	86-59			śląd osadniczy	mierzanowicka /?/	eneolit/wczesny brąz
14.	Cieśle	86-59	1	2	śląd osadniczy		epoka kamienia – wczesna epoka brązu
15.	Cieśle	86-59	2	3	osada	łużycka	epoka brązu
16.	Cieśle	86-59	3	4	śląd osadniczy		młodsza epoka kamienia
17.	Cieśle	86-59	4	5	śląd osadniczy		prahistoria
18.	Cieśle	86-59	5	6	osada	łużycka	epoka brązu
19.	Cieśle	86-59	6	7	śląd osadniczy		epoka kamienia
20.	Czostków	86-58	1	13	osada		paleolit, mezolit
					śląd osadniczy	łużycka /?/ grobów podkloszowych /?/	epoka brązu – wczesna epoka żelaza
21.	Czostków	86-58	2	14	osada		prahistoria
22.	Czostków	86-58	3	15	śląd osadniczy		epoka kamienia/mezolit
23.	Czostków	86-58	4	16	śląd osadniczy		epoka kamienia
24.	Dąbrówka	86-58	1	17		komornicka	mezolit
							neolit, eipaleolit – wczesny mezolit
						cykl komornicki	mezolit
25.	Dąbrówka	86-58	2	18	osada	komornicka	mezolit
					osada	cykl mazowszański – elementy kultur komornickiej i kultury janisławickiej	epipaleolit
26.	Dąbrówka	86-58	3	19	obozowisko	janisławicka i chojnicko- pieńkowska /grupa wisteck kult. janisławickiej	młodsza faza mezolitu/ okres atlantycki/
27.	Dąbrówka	86-58	4	20			epoka kamienia
					osada		mezolit (starsza faza okresu atlantyckiego)
28.	Dąbrówka	86-58	5	21	osada		mezolit
29.	Dąbrówka	86-58	6	22	osada		mezolit
30.	Dąbrówka	86-58	7	23	osada		
31.	Dąbrówka	86-58	8	24	śląd osadniczy		epoka kamienia
32.	Dąbrówka	86-58	9	25	osada	pucharów lejkowatych/ceramik i grzybkowo- dołkowej	eneolit
33.	Dąbrówka	86-58	10	26	śląd osadniczy		epoka kamienia
34.	Dąbrówka	86-58	11	27	śląd osadniczy		epoka kamienia
35.	Dąbrówka	86-58	12	28	śląd osadniczy		epoka kamienia
36.	Gruszczyn	85-58	1	3	ruiny kościoła		2 połowa XVI – 1 połowa XVII w.
37.	Gruszczyn	85-58	2	4	dwór /?/		późne średniowiecze /?/
38.	Gruszczyn	85-58	3	5	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze (XI i XII w.)
					śląd osadnictwa		późne średniowiecze i okres wczesnonowożytny
39.	Gruszczyn	85-58	4	6	osada	łużycka	epoka brązu
					śląd osadnictwa		pradzieje
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze (XI

							i XIII w.)
40.	Gruszczyn	85-58	5	7	śląd osadniczy		okres wczesnonowożytny i okres nowożytny
41.	Karolinów	84-58	1	8	śląd osadnictwa		epoka kamienia
42.	Kozia Wieś	84-58	1	6	osada	łużycka	epoka brązu
					osada	przeworska	okres wpływów rzymskich
					osada		późne średniowiecze
43.	Kozia Wieś	84-57	2	7	śląd osadniczy		okres pradziejów
					osada	łużycka	epoka brązu lub wczesna epoka żelaza
44.	Kozia Wieś	84-57	3	8	osada	łużycka	epoka brązu i pocz. epoki żelaza
45.	Kozia Wieś	84-57	4	9	osada	prapolska	wczesne średniowiecze
					osada		późne średniowiecze
46.	Kozia Wieś	84-57	5	10	osada		średniowiecze
47.	Kozia Wieś	84-57	6	11	osada	łużycka lub pomorska	wczesna epoka żelaza
48.	Kozia Wieś	84-57	7	26	osada		XVIII – XIX wiek
49.	Kozia Wieś	84-57	8	27	osada	przeworska	okres wpływów rzymskich
					śląd osadniczy		XVIII – XIX wiek
50.	Kozia Wieś	84-57	9	28	osada	łużycka	epoka brązu
51.	Kozia Wieś	84-57	10	29	cmentarzysko /?/		epoka brązu /?/
52.	Kozia Wieś	84-57	11	30	osada	trzcinińska	wczesna epoka brązu
53.	Kozia Wieś	84-57	12	31	osada		XVIII – XIX wiek
54.	Kozia Wieś	84-57	13	32	ślady osadnicze		okres pradziejów
					ślady osadnicze	prapolska	wczesne średniowiecze
55.	Krasocin	85-58				łużycka	V okr. epoki brązu – Halsztat C
56.	Krasocin	85-58	1	8	śląd osadniczy/obozowisk o		mezolit
					cmentarzysko ciałopalne popielnicowe /ponad 100 grobów/	łużycka/grupa górnolaskomałopols ka z elem. grupy środkowopolskiej	V okr. epoki brązu – halsztat c
					śląd osadniczy		okres nowożytny
57.	Krasocin	85-58	2	9	cmentarzysko	łużycka	epoka brązu
58.	Krasocin	85-58	3	10	śląd osadnictwa		okres wczesnonowożytny i okres nowożytny
59.	Krasocin	85-58	4	11	śląd osadnictwa	łużycka	epoka brązu
60.	Krasocin	85-58	5	12	śląd osadnictwa		okres wczesnonowożytny i okres nowożytny
61.	Krasocin	85-58	6	13	osada		późne średniowiecze i okres wczesnonowożytny
62.	Krasocin	85-58	7	14	osada/dwór		okres wczesnonowożytny i okres nowożytny
63.	Krasocin	85-58	8	15	osada		późne średniowiecze i okres wczesnonowożytny
64.	Krasocin	85-58	9	16	śląd osadnictwa		późne średniowiecze i okres wczesnonowożytny
65.	Krasocin	85-58	10	17	osada		późne średniowiecze i okres wczesnonowożytny
66.	Krasocin	85-58	11	18	osada		późne średniowiecze i okres wczesnonowożytny

67.	Krasocin	85-58	12	19	osada		późno średniowiecze i okres wczesnonowożytny
68.	Krasocin	85-58	13	20	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze i późne średniowiecze
					śląd osadnictwa		późne średniowiecze i okres wczesnonowożytny
69.	Krasocin	85-58	14	21	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze
					śląd osadnictwa		późne średniowiecze
70.	Krasocin	85-58	15	22	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
					śląd osadnictwa		okres wczesnonowożytny i okres nowożytny
71.	Krasocin	85-58	16	23	osada	łużycka	epoka brązu
					śląd osadnictwa		okres wczesnonowożytny
72.	Krasocin	85-58	17	24	śląd osadnictwa		epoka kamienia
					osada		epoka brązu
					śląd osadnictwa		okres pradziejów
					śląd osadnictwa		okres wczesnonowożytny
73.	Krasocin	84-58	18	15	osada	trzcieniecka/ łużycka	wczesna epoka brązu
					osada		epoka brązu
					osada		wczesne średniowiecze
					śląd osadnictwa		okres wczesnonowożytny
74.	Krasocin	84-58	19	16	osada	przeworska	okres wpływów rzymskich
75.	Ludynia	86-58	1	2	skarb	łużycka	
76.	Ludynia	86-58	2	3	śląd osadniczy		epoka kamienia
77.	Ludynia	86-58	3	4	osada	mierzanowicka	I okres epoki brązu
					śląd osadniczy		wczesne średniowiecze
78.	Ludynia	86-58	4	5	śląd osadniczy	łużycka	prahistoria
79.	Ludynia	86-58	5	6	osada		prahistoria
80.	Ludynia	86-58	6	7	śląd osadniczy	łużycka	
81.	Ludynia	86-58	7	8	śląd osadniczy		prahistoria
82.	Ludynia	86-58	8	9	śląd osadniczy		prahistoria
83.	Ludynia	86-58	9	10	śląd osadniczy		epoka kamienia
84.	Ludynia	86-58	10	11	osada	łużycka	
85.	Ludynia	86-58	11	12	osada	trzcieniecka lub łużycka	
86.	Mieczyn	85-59			śląd osadniczy /?/ obozowisko ?	kultura ceramiki sznurowej	eneolit
87.	Mieczyn	84-59	1		huta szkła		okres nowożytny (XIX w.)
88.	Mieczyn	84-59	2		śląd osadnictwa		późne średniowiecze i okres wczesnonowożytny
89.	Mieczyn	84-59	3		osada	łużycka	epoka brązu
90.	Mieczyn	84-59	4		śląd osadnictwa		późne średniowiecze
					śląd osadnictwa		okres nowożytny
91.	Nowy Dwór	85-58	3	27	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze (XI – XIII w.)
					śląd osadnictwa		okres wczesnonowożytny i okres nowożytny
92.	Nowy Dwór	85-58	1	25	śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze (VIII-X)

					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze (XI- XIII w.)
93.	Nowy Dwór	85-58	2	26	śląd osadnictwa		okres wczesnonowożytny
94.	Oleszno	84-57			ślady działalności produkcyjnej – wytop metalów /żelaza?/		średniowiecze – okres nowożytny
95.	Oleszno	84-57	2	13	cmentarzysko	łużycka	V okres epoki brązu
96.	Oleszno	84-57	3	14	grób ciałopalny popielnicowy	łużycka /?/	epoka brązu – halsztat c
						przeworska	okres wpływów rzymskich
97.	Oleszno	83-57	4	5	ślady osady		epoka kamienia – być może wczesny brąz
					śląd osadniczy		mezolit /?/
					osada	łużycka /?/	epoka brązu
98.	Oleszno	84-57	5	15	śląd osadniczy		„prahist” /wczesny lub starszy okres epoki brązu ?/
					śląd osadniczy	łużycka /?/	epoka brązu
99.	Oleszno	84-57	6	16	osada	łużycka	wczesna epoka żelaza
					ślady cmentarzyska /?/	grobow podkolaszowych /?/	wczesny okres przedrzymski
100.	Oleszno	83-57	7	15	osada		XVIII-XIX wiek
101.	Oleszno	83-57	8	16	ślady osadnicze	przeworska	okres rzymski
					ślady osadnicze		późne średniowiecze
102.	Oleszno	83-57	9	17	osada	łużycka	epoka brązu
103.	Oleszno	83-57	10	18	ślady osadnicze	łużycka	epoka brązu
					ślady osadnicze	przeworska	okres rzymski
104.	Oleszno	84-57	11	34	ślady osadnicze	łużycka	późna epoka brązu - Halsztat
105.	Oleszno	84-57	12	35	ślady osadnicze	łużycka	epoka brązu
106.	Oleszno	84-57	13	36	ślady osadnicze	łużycka	epoka brązu
107.	Oleszno	84-57	14	37	osada		XVIII – XIX wiek
108.	Oleszno	84-57	15	38	osada		XVIII – XIX wiek
109.	Oleszno	84-57	16	39	ślady osadnicze	łużycka	epoka brązu
					ślady osadnicze		XVIII – XIX wiek
110.	Oleszno	84-57	17	40	osada		XVIII – XIX wiek
111.	Oleszno	84-57	18	41	ślady osadnicze	łużycka	epoka brązu
112.	Oleszno	84-57	19	42	ślady osadnicze	łużycka	epoka brązu
113.	Oleszno	84-57	20	43	ślady osadnicze	przeworska	okres rzymski
114.	Oleszno	84-57			obronna rezydencja możnoladcza		XVI-XVII w.
115.	Ostrów	85-57	1	20	śląd osadnictwa		epoka brązu
					punkt osadniczy		XVII – XVIII w.
116.	Ostrów	85-57	2	21	punkt osadniczy		XVIII – XIX w.
117.	Ostrów	85-57	3	22	punkt osadniczy		XVIII – XIX w.
118.	Skorków	86-59	1	8	śląd osadniczy		prahistoria
119.	Stojewsko	84-58	1	17	śląd osadnictwa		epoka kamienia
120.	Stojewsko	84-58	2	18	huta szkła		okres nowożytny (XIX w.)
121.	Stojewsko	84-58	3	19	osada		wczesne średniowiecze (XI – XIII w.)
122.	Stojewsko	84-58	4	20	śląd osadnictwa		okres nowożytny
123.	Sułków	85-57	1	16	punkt osadniczy		XVIII – XIX w.
124.	Sułków	85-57	2	17	osada		XVI – XVII w.
					śląd produkcyjny		okres nowożytny
125.	Sułków	85-57	3	18	punkt osadniczy		XVII – XVIII w.
126.	Sułków	85-57	4	19	punkt osadniczy		XVII – XIX w.
127.	Sułków	85-58	5	1	śląd osadnictwa		epoka kamienia
					śląd osadnictwa		pradzieje

					śląd osadnictwa		okres nowożytny
128.	Sułków	85-58	6	2	śląd osadnictwa		okres nowożytny
129.	Świdno			1		przeworska	okres wpływów rzymskich
130.	Świdno	84-58	2	1	cmentarzysko ciałopalne	przeworska	okres wpływów rzymskich
131.	Świdno	84-58	3	2	osada	przeworska	okres wpływów rzymskich
					osada		wczesne średniowiecze
132.	Świdno	84-58	4	3	osada	przeworska	okres wpływów rzymskich (?)
133.	Świdno	84-57	5	49	osada		XVIII – XIX wiek
134.	Świdno	84-57	6	50	osada	trzcieniecka /?/	epoka brązu
135.	Świdno	84-57	7	51	osada		XVIII – XIX wiek
136.	Świdno	84-57	8	52	osada		XVIII – XIX wiek
137.	Świdno	84-58	9	4	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
					śląd osadnictwa		okres wczesnonowożytny i okres nowożytny
138.	Świdno	84-58	10	5	śląd osadnictwa		okres pradziejów
					śląd osadnictwa		wczesne średniowiecze
139.	Świdno	84-58	11	6			epoka brązu i wczesna epoka żelaza
							wczesne średniowiecze
140.	Świdno	84-58	12	7	śląd osadnictwa	trzcieniecka	wczesna epoka brązu
					śląd osadnictwa/osada		wczesne średniowiecze
					osada		okres wczesnonowożytny
141.	Wojciechów	84-58	1	22	śląd osadnictwa		okres wczesnonowożytny
142.	Wojciechów	84-58	2	23	śląd osadnictwa		późne średniowiecze
143.	Zabrody	83-57	1	6	osada		okres pradziejów
					osada		średniowiecze
					osada		XVI – XVIII w.
144.	Zabrody	83-57	2	7	osada		prahistoria
					osada		średniowiecze
					osada		XVI – XVIII w.
145.	Zabrody	83-57	3	8	osada		XV w.
					osada		XVI w.
146.	Zabrody	83-57	4	9	osada	łużycka /?/	epoka brązu lub wczesne epoka żelaza
					osada	przeworska /?/	epoka rzymska
147.	Zabrody	83-57	5	10	osada	janisławicka	mezolit
					osada		neolit
148.	Zabrody	83-57	6	19	osada	łużycka /?/	epoka brązu
					ślady osadnicze		epoka brązu
149.	Zabrody	83-57	7	20	osada	łużycka /?/	epoka brązu
150.	Zabrody	83-57	8	21	osada /?/	łużycka	epoka brązu
151.	Zabrody	83-57	9	22	osada		XVIII – XIX w.
152.	Zabrody	83-57	10	23	ślady osadnicze		wczesna epoka brązu
153.	Zabrody	83-57	11	24	śląd osadniczy		epoka brązu /?/
154.	Zabrody	83-57	12	25	śląd osadniczy		pradzieje
					osada		XVIII – XIX w.
155.	Zabrody	83-57	13	26	osada		XVIII – XIX w.
156.	Zabrody	83-57	14	27	osada		XVIII-XIX w.
157.	Zabrody	83-57	15	28	osada		XVIII-XIX w.

5.6. Zabytki o największym znaczeniu dla gminy.

Synteza elementów przyrody i widocznych efektów działalności człowieka jest architekturą krajobrazu, czyli formą, która obok treści składa się na krajobraz kulturowy. Ochrona tego krajobrazu to pełna ochrona obiektu zabytkowego wraz jego otoczeniem i walorami przyrodniczymi, roślinnością i warunkami socjologicznymi. Polega na ochronie najcenniejszych obiektów, zespołów, obszarów i świadomym ich przekształcaniu w taki sposób, by tworząc nowe wartości unikać deformacji istniejącego, historycznie ukształtowanego dziedzictwa. Chronić należy więc nie tylko obiekty architektury, kapliczki i krzyże przydrożne, również krajobraz ukształtowany ludzką ręką.

Do najbardziej wartościowych obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy Krasocin należą:

Chotów (założenie krajobrazowe). W roku 1977 w rejestrze zabytków pojawił się wpis dotyczący Chotowa. Nie obejmuje on jednak ani obiektu mającego charakter architektury, ani też układu urbanistycznego. Przedmiotem wpisu, mającego na celu chronienie tego szczególnego fragmentu ziemi Włoszczowskiej, jest tu „założenie krajobrazowe”. Chotowski krajobraz tylko w niewielkim stopniu jest krajobrazem kulturowym. W głównej mierze ma on głównie charakter krajobrazu naturalnego w niewielkim stopniu naruszonego ingerencją człowieka. Owa ingerencja – pod względem zajmowanej przestrzeni najbardziej dotyczyła zbiorników wodnych, które jednak wcale z naturalnym krajobrazem nie kolidowały. Kiedy przed półwieczem” dojrzał” zamysł wyróżnienia Chotowa wpisaniem do rejestru, harmonia łącząca krajobraz naturalny z kulturowym była znacząco większa niż dzisiaj. Zabudowa była chyba wyłącznie parterowa, budynki mieszkalne i inwentarskie miały charakter budownictwa ludowego, a wiele z nich można było uznać za zabytkowe.

Chotów jest nadal jedną z najładniejszych wsi naszego regionu. Ale odczuwany urok wsi, to prawie wyłącznie krajobraz naturalny i towarzyszące mu stawy, dobrze z nim harmonizujące. Uroczę są chotowskie kapliczki, wtopione w krajobraz i zdobiące go nie gorzej niż klejnoty. Wzruszające są też bocianie gniazda będące dowodem swoistej symbiozy człowieka z otaczającą go fauną i florą.

Jest w Chotowie miejsce zwane Plebanią. Nazwa ta figuruje na mapach, ale zanim się na nich znalazła – utworzona została i przechowywana była w pamięci mieszkańców Chotowa dla upamiętnienia miejsca gdzie stał chotowski kościół i towarzyszące mu zabudowania plebańskie³⁾.

Kościół parafialny p. w. Św. Doroty i Św. Tekli. Najstarszy kościół krasociński powstał przed 1399 rokiem, był drewniany i nosił wezwanie św. Doroty. Do wzniesienia nowej świątyni przyczynił się najbardziej ówczesny dziedzic Hipolit Stojewski i jego pobożna małżonka Karolina.

Nowa murowana świątynia pod wezwaniem św. Doroty i św. Tekli powstała w latach 1853-1856 i jest przykładem bardzo zapóźnionego i uproszczonego klasycyzmu, prezentowanego w szablonowym budownictwie rządu zaborczego. Punktem wyjścia do wyboru projektu miały być modele jednego z wybitniejszych architektów warszawskich przełomu XVIII i XIX stulecia Chrystiana Piotra Aignera, które dostosował do wymagań i możliwości fundatorów ówczesny budowniczy powiatu kieleckiego Aleksander Dunin Borkowski. Zapewne głównie względy oszczędnościowe sprawiły, że w projekcie zrealizowanym w Krasocinie trudno szukać aignerowskiego wyczucia proporcji i klasycznego smaku. Jest to jednak świadectwo pewnego trudnego okresu w dziejach polskiego państwa i jego architektury i z tego względu zasługuje na odrobinę uwagi.

Kościół nie jest orientowany; prezbiterium zwrócone jest ku północy. Wzniesiono go na rzucie prostokąta, który mieści od południa kruchtę i chór, a następnie nawę i prezbiterium, mające od wschodu otwarte doń pomieszczenie, a od zachodu zakrystię. Całość przykryta jest niskim dachem namiotowym z wieżyczką na sygnaturkę. (...)

Wnętrze świątyni przekrywa pokryty polichromią strop. W wyposażeniu zwracają uwagę elementy przeniesione ze starego kościoła: rokokowa ambona z drugiej połowy XVIII wieku, a także ołtarz główny i drewniana chrzcielnica z tegoż stulecia.

Obok kościoła stoi współcześnie z nim wzniesiona murowana dzwonnica, mająca cechy klasycyzujące. Dwie półkoliście zamknięte smukłe arkady z niegdyś boniowanymi, dziś gładko tynkowanymi filarami, zwieńczone są gierzowanym, gzymsem. Wznosi się nad nim trójkątny gładki naczółek, zwieńczony małą drewnianą latarnią z daszkiem krytym gontem.⁴⁾

³⁾ Parafia Krasocin na przestrzeni dziejów. Dziedzictwo małych ojczyzn, red. D. Kalina, A. Malicki, Krasocin-Włoszczowa 2016, s. 191-194.

⁴⁾ Zabytki powiatu włoszczowskiego, Czesław Hadamik, Kielce-Włoszczowa 2010, s. 81, 83.

Wiatrak holender w Krasocinie. Wiatrak w Krasocinie jest położony u szczytu wzgórza na północ od kościoła pod wezwaniem św. Doroty i św. Tekli. Wcześniejszy wiatrak położony w tym samym miejscu był według źródeł drewniany i istniał już pod koniec XIX wieku. Obecny obiekt to typ holenderski. Wiatrak murowany z miejscowego kamienia wapiennego, wybudowany ok. 1920 r. przez Stanisława Adamskiego miejscowego młynarza i budowniczego młynów. Wiatrak dźwigał drewniany ruchomy dach kryjący głowicę i mechanizm obrotowy. Działalność w wiatraku była prowadzona do II wojny światowej po czym ówczesni właściciele zaprzestali dalszego jego wykorzystania. Świetność zabytkowi przywrócił miejscowy poeta i społecznik Feliks Rak. Dzięki jego staraniom wiatrak stał się na przełomie lat 70. i 80. XX wieku siedzibą Muzeum Chleba. Po jego śmierci Muzeum upadło, a jego siedziba znowu obróciła się w ruinę, czeka na kolejny remont. W chwili obecnej bez skrzydeł. W dalszym ciągu pozostaje jednak symbolem wsi krasocińskiej, najwyższym punkcie wzgórza, z którego roztacza się piękny widok na okolicę.

Zespół dworsko-parkowy w Ludyni. Autorzy *Katalogu Zabytków Sztuki* datują ludyński dwór na połowę wieku XVIII lub na drugą połowę tegoż stulecia. Datowanie obejmuje oczywiście tylko drewniany dwór, a nie jego piwnice, które są murowane i od drewnianego dworu sporo starsze nawet o dwa stulecia. Można by przy pomocy badań dendrochronologicznych dokonać precyzyjnego datowania i na pewno kiedyś tak się stanie. Obecny właściciel dr Stanisław Gieżyński stara się – i słusznie – posiadane środki przeznaczyć na prace budowlane, zabezpieczające konstrukcję dworu i umożliwiające remont jego wnętrza, dający szansę na użytkowanie obiektu. Piwnice zaś były wprawdzie (choć pobieżnie) badane archeologicznie, ale wyniki badań „utajniono” – bowiem jak inaczej nazwać nie udostępnienie ich do publicznej wiedzy przez wykonujących te badania?

Niestety na razie możemy jedynie zgadywać, kto był fundatorem poprzedniego dworu (z którego ocalały piwnice) – pewnie któryś z Szafranców. A dopóki nie będzie badań dendrochronologicznych trudno określić czy dwór osiemnastowieczny zbudował Antoni Laskowski, Wojciech Kluszewski czy Piotr Tęgoborski.

Co do cech stylistycznych: zastosowaniu alkierzy sugeruje przypisanie dworu do architektury barokowej, a nie klasycystycznej, tym bardziej, że zachowały się drzwi z dekoracją o charakterze rokokowym. Może łatwiej byłoby określić cechy stylowe, gdyby zachowały się dawny ganek dworu – obecny bowiem, a w szczególności niosące go kolumny – pochodzi z końca wieku XX, kiedy scenografowie przygotowywali ludyński dwór do produkcji filmu *Przedwiośnie*.

Dwór ma plan prostokąta z dodanymi od strony frontowej (czyli zachodniej) alkierzami. Jest parterowy, drewniany, częściowo podpiwniczony (w części północnej), piwnice są pozostałością wcześniejszego, zapewne szesnastowiecznego obiektu.

Z dawnego zespołu dworskiego prócz dworu zachowały się tylko dawny lamus (nazywany czasem – choć niesłusznie – zbozem ariańskim) oraz stajenka. Ocalały resztki parku i otaczające dwór stawy. Nie zachowały się dawne oficyny, stojące przed dworem, po jego zachodniej stronie. Rozebrano ich pozostałości w czasach gdy dwór pełnił rolę szkoły. Było tak w latach 1945 (po parcelacji dóbr) do roku 1976 (kiedy zbudowano nową szkołę).⁵⁾

Zespół dworsko-parkowy w Ludyni zawiera w sobie wszystkie cechy kształtujące obraz tej ziemi: park, stawy, wpasowany w krajobraz dworek o doskonałych proporcjach, stojący obok lamus. Jest to zdecydowanie krajobraz wiejski, który pozostaje w pamięci wszystkich odwiedzających ceniących sobie spokój.

Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Olesznie. Najbardziej dokładną chronologię powstawania kościoła w Olesznie zawiera opracowanie ks. Tadeusza Przybylskiego. Według niego czas należy liczyć od roku 1626, kiedy ówczesny właściciel Oleszna, ks. Adam Szypkowski podjął zamiar budowy kościoła. Ks. Szypkowski zmarł w tym samym roku i nie doczekał się dekretu zawierającego zezwolenie na budowę, wydanego przez arcybiskupa Jana Wężyka w roku 1627. Po śmierci ks. Adama Oleszno przechodzi na własność jego spadkobierców, a ci sprzedają wieś ks. Mikołajowi Szyszkowskiemu, który w roku 1650 zaczyna wznosić mury kościoła. Dwa lata później odstępuje Oleszno Stanisławowi Podoskiemu. Dopiero gdy zawieruchy krajowe uspokoiły się nieco – jak pisał Rewita, budowę kontynuowali: Mikołaj Kazimierz Podoski (do roku 1676, w którym zmarł) i teresa z Krzywczyckich Podoska, wdowa po nim. Ostatecznie budowę zakończono ok. roku 1676, a w roku 1680 przeniesiono do Oleszna Chotowa obraz

⁵⁾ Parafia Krasocin na przestrzeni dziejów. Dziedzictwo małych ojczyzn, red. D. Kalina, A. Malicki, Krasocin-Włoszczowa 2016, s. 262-264.

Matki Boskiej. Konsekracja świątyni i czterech znajdujących się w niej ołtarzy nastąpiła w dniu 10 sierpnia 1685 roku.

Wciąż jednak parafialnym był kościół w Chotowie, a Olesznie było tylko jego filią. Na uzyskanie rangi świątyni parafialnej musiał kościół poczekać aż do roku 1750, a na przeniesienie siedziby proboszcza jeszcze dłużej, do roku 1790, po urzędowym „skasowaniu” kościoła w Chotowie, co dokonało się na mocy dekretu z roku 1789.

Kościół stoi na skraju płaskowyżu- kiedyś obok zabudowy Oleszna, a ostatnio coraz bardziej wśród rozszerzającej się zabudowy. Kościół jest orientowany. Co do cech stylowych – uznawany jest za wczesnobarokowy. Wykonany jest z kamienia, cegły i otynkowany.

Wnętrza kościoła przykrywają sklepienia kolebkowo - krzyżowe, nad absydą prezbiterium znajduje się półkopułka, oddzielona gurtem. Otwór tęczowy ma wykrój półkolisty.

Dachy kościoła są dwuspadowe, obecnie kryte blachą – wspólny, jednokalenicowy dach nakrywa nawę i prezbiterium, nad półkolistą absydą – dach ma kształt półkopuły.

We wnętrzu kościoła są cztery wczesnobarokowe ołtarze z lat 1670-80. Jak na barok przystało, są one zdobione bogatą dekoracją rzeźbiarską – z ornamentyką tzw. małżowinowo-chrząstkową i kolumnami oplecionymi winoroślą. W trójdzielny, dwukondygnacyjny główny ołtarz znajdują się rzeźby: św. Joachima, św. Anny, wyżej św. Katarzyny i św. Barbary, u szczytu św. Michała Archanioła zaś na bramkach biskupów: św. Stanisława i św. Marcina. Ale najważniejszym elementem jest tu obraz Madonny z Dzieciątkiem, prawdopodobnie namalowany w I połowie XVI stulecia. Po pożarze kościoła (rok 1732) obraz oddano „na przechowanie” do Chotowa, ale aby mógł on znowu do Oleszna powrócić, niezbędnym okazało się wytoczenie procesu. Ostateczny powrót obrazu nastąpił w roku 1765. Obraz ten, będący swego rodzaju kopią obrazu Madonny Jasnogórskiej, uważany jest także za cudowny. Dzięki sławie tego obrazu, której dowodem są licznie zgromadzone wota, kościół w Olesznie zaliczany jest do Maryjnych Sanktuariów. W zwieńczeniu ołtarza jest jeszcze siedemnastowieczny obraz przedstawiający św. Mikołaja. (...)

O wnętrzu kościoła w Olesznie i bogactwie jego wyposażenia można by jeszcze dużo napisać (...) niewiele jest w naszym regionie zabytkowych świątyń tak wysokim stopniu integralności architektury kościoła z architekturą jego wnętrza⁶⁾.

Zespół pałacowo-parkowy w Olesznie.

Wzmianki o tej budowli pojawiają się w źródłach w 1540 roku, choć być może istniała już ona w XV wieku. Bez wątpienia miała charakter rezydencjalno-obronny, położona była na kopcu w formie usypanego prostokąta i otoczona fosą oraz stawami. Najobszerniejszy opis pochodzi z 1792 roku, kiedy Oleszno było już w rękach Niemojewskich. Dwór Niemojewskich, zwany przez to źródło „pałacem”, był wówczas drewniany, na murowanych fundamentach, obok zaś znajdowało się „Zamczysko stare, rudera na kępie, które niegdy wodą *oblane było, teraz zaś dużo obsuszone i fosa na zbiór siana i paszę urządzona*”. *Stan obiektu był jeszcze wówczas, jak wynika z opisu, dość dobry.*

Kopiec, dziś już zapewne mocno zniwelowany, podobnie jak otaczająca go fosa, miał kształt prostokąta z zaokrąglonymi narożnikami. Z przytoczonych opisów wynika, że w 1627 roku stała na nim budowla o co najmniej trzech kondygnacjach(...); była raczej przykładem „kamienicy” – typowej dla drugiej połowy XVI wieku formy dworu możnej i średniej szlachty. W 1792 roku budynek ten jeszcze istniał, ale pełnił już zapewne wyłącznie funkcje gospodarcze, bo nowy dwór, drewniany na murowanych fundamentach, Niemojewscy wzniesli obok kopca. Ta z kolei budowlę widział i opisał Michał Rawita-Witanowski, ale i ona nie pełniła już wówczas pierwotnej funkcji, ponieważ jeszcze w końcu XVIII wieku, a w każdym razie po 1792 roku, Niemojewscy powrócili na kopiec, wznosząc na miejscu dawnej kamienicy Szafranców nowy murowany dwór, istniejący w głównym zrębie do dziś. Jest to budowla prostokątna w rzucie, parterowa, na wysokich piwnicach, z piętrowym ryzalitem pośrodku, do którego w okresie międzywojennym XX wieku dobudowano ganek, od południa zaś wzniesiono piętrową przybudówkę. Mimo tych przekształceń dobrze widoczna jest do dziś bryła pierwotnej klasycystycznej budowli, której stylowość podkreślały kolumnowe portyki w fasadach zwieńczonego trójkątnym szczytem ryzalitu czy pomieszczenia ze ściętymi narożnikami w osi dworu (na wzór ośmiokątnych salonów klasycystycznych pałaców). (...)

⁶⁾ Parafia Krasocin na przestrzeni dziejów. Dziedzictwo małych ojczyzn, red. D. Kalina, A. Malicki, Krasocin-Włoszczowa 2016, s. 254-258;

Oprócz dworu na uwagę zasługuje w Olesznie zespół murowanych w pierwszej połowie XIX wieku zabudowań gospodarczych z klasycystycznym elementami wystroju (ryzalitami, boniowanymi ścianami rozcłonkowanymi przez lizeny, pilastry i gzymsy). Są to pozostałości rozległego niegdyś i zasobnego folwarku, zajmującego duży teren na zachód od parku dworskiego. Należy do tego zespołu również spichlerz (lub obora) z połowy XIX wieku z elementami neogotyckimi w postaci ostrołukowych okienek. Rozległy park dworski to XIX-wieczna kompozycja krajobrazowa, której dominantą i punktem odniesienia jest otoczona nawodnioną fosą i stawami wyspa, dawny kopiec Szafranców, zapewne znacznie poszerzony w okresie nowożytnym.⁷⁾

Wola Świdzińska (Założenie pofolwarczne).

Wola Świdzińska to wieś o metryce średniowiecznej. Wymieniono ją w dokumentach już w roku 1420, kiedy należała do Szafranców. W połowie wieku XVIII przeszła we władanie rodziny Niemojewskich. Także ostatnim z jej właścicieli był przedstawiciel tego rodu – Józef Niemojewski. Dwór do dziś stanowi własność Lasów Państwowych, ale pełni funkcję budynku mieszkalnego, zamieszkiwanego przez trzy odrębne rodziny. Obecnie o odzyskanie dworu stara się Witold Niemojewski, syn ostatniego właściciela. Zespół dworski oraz założenie parkowe w Woli Świdzińskiej wpisane są do rejestru zabytków.

Z pozostałych budynków zespołu dworskiego wymienić należy murowany budynek stodoły, przebudowany z dawnej obory oraz budynek stajni „cugowej”. Po drugiej stronie drogi stoi budynek nazywany leśniczówką, ale będący dawnym budynkiem przeznaczonym dla rządcy, czyli rządcówką.

Rządcówka zbudowana jest z drewna na kamiennej podmurówce. Nakrywa ją czterospadowy dach. Nie wiemy kiedy powstała, ale z pewnością nie było jej jeszcze w połowie wieku XIX. Być może zbudowano ją dopiero wtedy, gdy dwór zajął dziedzic i dla rządcy zapewnić trzeba było odrębny budynek. Miał on duże pomieszczenia na narożnikach i dwa małe po środku (jednym z nich była sień). W samym środku znajdowała się niewielka, murowana komora. Rządcówka, zwana potem leśniczówką – także doczekała się w końcu funkcji mieszkalnej. Po odpowiednich pracach adaptacyjnych stała się budynkiem dwurodzinnym..

Porównując wielkość planu dworu w Woli Świdzińskiej, rządcówki i współczesnej im drewnianej chałupy, widać wyraźnie iż statut społeczny (i ekonomiczny) ówczesnych warstw społecznych, dobrze odzwierciedlony był w latach minionych – wielkością zamieszkiwanych przez nie budynków. Podobnie jak obecnie...⁸⁾.

Ruiny zboru ariańskiego Gruszczyn (Kościół św. Michała).

Ruiny zboru ariańskiego w Gruszczynie są pozostałością po orientowanym kościele katolickim św. Michała zbudowanym na wzniesieniu pasma Przedborsko-Małogoskiego na wysokości

332 m n.p.m. przez rodzinę Gruszczyńskich lub Chotowskich w drugiej połowie XVI wieku. Z braku pewnych źródeł skazani jesteśmy na domysły wokół genezy jego funkcjonowania. Być może obiekt

ten był wykorzystywany przez kanoników regularnych, cystersów, kartuzów, czy wreszcie arian. Informacje te pozostają jednak nie potwierdzone. Dzięki temu budowla ta nabiera zagadkowego charakteru. Pewnym za to jest, iż kościół w Gruszczynie został wykonany z lokalnego żółtopomarańczowego piaskowca oraz cegły, która posłużyła do wykonania obramowań drzwiowych i okiennych. Świątynia została przerwana nagle wygnaniem arian z Rzeczypospolitej w 1658 roku. Od tego czasu świątynia podupadała niezwykle szybko. Ostatecznego zniszczenia dopełniło działanie Niemców podczas II wojny światowej, którzy wyburzyli dużą część kościoła celem uzyskania kamienia pod budowę drogi.

Kościół św. Michała to niewątpliwie miejsce owiane tajemnicą w skali całego powiatu. Wokół genezy tej budowli powstały najróżniejsze domysły. Kościół znajdujący się obecnie w stanie daleko posuniętej ruiny, zmusza do pokory i podziwu solidności swoich murów.

Kapliczka św. Jana Nepomucena, 1856 r.

Kapliczki brogowe swym kształtem przypominają brogi gospodarcze. Można podzielić je na dwie grupy: pierwsza charakteryzuje się tym, że na cztery wolno stojące narożne drewniane słupy, nałożony jest piramidalny czterospadowy daszek zwieńczony krzyżykiem, natomiast w drugiej taki sam daszek wsparty jest na czterech słupkach, osłoniętych dołem ogrodzeniem w formie balustrady złożonej z beleczek ozdobnie profilowanych, niskim płotkiem czy falowaniem z desek. Stojąca takiej kapliczce figura świętego – zwykle św. Nepomucen, ustawiona jest albo na postumencie albo na posadzce kamiennej. Do pierwszej

⁷⁾ Zabytki powiatu włoszczowskiego, Czesław Hadamik, Kielce-Włoszczowa 2010, s. 151, 153.

⁸⁾ Parafia Krasocin na przestrzeni dziejów. Dziedzictwo małych ojczyzn, red. D. Kalina, A. Malicki, 271 – 274.

grupy należy kapliczka z Krasocina, znajdująca się na wysepce, którą otacza staw, przy ul. Wyzwolenia⁹⁾. Kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena prawdopodobnie ufundowali Hipolit i Karolina Stojowscy w połowie XIX w.

Figury św. Jana Nepomucena wznoszono przeważnie nad brzegami rzek i stawów. Wierzone, że ten święty chroni od powodzi. Ponadto w wierzeniach ludu ten święty uchodził za opiekuna życia rodzinnego oraz chronił skutecznie przed plotkami. Upowszechnienie kultu i wizerunku tego świętego, nastąpiło po jego beatyfikacji. Jego atrybutami są: krzyż, zapieczetowany list i zamknięta kłódka. Figury św. Jana Nepomucena wykonane z drewna, polichromowane, ludowe w ekspresji i formie, noszą ślady swych barokowych pierwowzorów¹⁰⁾.

6. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń.

W celu właściwej oceny stanu dziedzictwa kulturowego Gminy Krasocin oraz możliwości w tym zakresie, przeprowadzono analizę SWOT.

Tabela 3. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
☐ dogodne położenie komunikacyjne ☐ duża ilość cennych zabytków ☐ zachowane obiekty sakralne o wysokiej wartości kulturowej ☐ walory krajobrazowe oraz przyrodnicze gminy ☐ posiadanie gminnej ewidencji zabytków w formie kart adresowych ☐ opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniające ochronę dziedzictwa kulturowego ☐ liczne występowanie krzyży i kapliczek przydrożnych ☐ uwzględnienie ochrony dziedzictwa kulturowego w różnych dokumentach strategicznych gminy	☐ zły stan techniczny obiektów zabytkowych stanowiących własność prywatną ☐ brak lub niska wiedza o prawnych zobowiązaniach właścicieli do należytego utrzymania obiektów zabytkowych ☐ brak świadomości społecznej znaczenia opieki nad zabytkami ☐ niewystarczająca świadomości mieszkańców o występowaniu zabytkowych obiektów (szczególnie w przypadku gminnej ewidencji zabytków) ☐ mała ilość środków na remonty konserwatorskie ☐ brak wiedzy na temat źródeł i sposobów pozyskiwania środków na odnowę obiektów zabytkowych wśród właścicieli
SZANSE	ZAGROŻENIA
☐ możliwość pozyskania środków finansowych na ochronę zabytków z różnych źródeł w tym ze środków Unii Europejskiej ☐ wzrost dotacji na prace z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami w tym prace konserwatorskie ☐ wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju turystyki ☐ zwiększenie wiedzy o walorach gminy wśród potencjalnych turystów ☐ aktywny udział stowarzyszeń i instytucji kultury w kultywowaniu i zachowaniu lokalnego dziedzictwa ☐ uwzględnienie zagadnień z zakresu ochrony zabytków w programach strategicznych gminy ☐ zachowanie tożsamości regionalnej mieszkańców poprzez: pielęgnowanie tradycji, organizowanie świąt lokalnych, pikników, imprez cyklicznych i konkursów ☐ szersza promocja walorów przyrodniczych i kulturalnych regionu, przyciągające turystów z poza regionu gminy ☐ promowanie tworzenia i rozwoju gospodarstw	☐ brak wystarczających środków finansowych na prace konserwatorskie i remontowe przy obiektach zabytkowych ☐ postępująca dekapitalizacja zasobu zabytkowego ☐ skomplikowane procedury w ubieganiu się o środki zewnętrzne skutkujące stosunkowo niewielkim wykorzystaniem środków z Unii Europejskiej; zwłaszcza przez osoby prywatne, brak jasnych i przejrzystych przepisów regulujących działania przy obiektach zabytkowych niewpisanych do rejestru zabytków, ☐ zanieczyszczenie środowiska związane z liczbą pojazdów, ☐ degradacja środowiska przyrodniczego zmniejszająca aktywność turystyczną gminy, ☐ samowolne działania przy prywatnych obiektach o walorach zabytkowych i ich rozbiórki, ☐ tworzenie strategii, ale brak mechanizmów ich efektywnego wdrażania, ☐ postępująca degradacja zabytków, ☐ samowola budowlana -

⁹⁾ BUDOWNICTWO DREWNIANEKAPLICZKI, KRZYŻE I FIGURY PRZYDROŻNE WIEŚ NA STAREJ FOTOGRAFII Materiały do dziejów gminy Krasocin, Kielce 2006, Edward Traczyński, s. 110;

¹⁰⁾ Tamże, s. 115-116.

agroturystycznych ☐rewitalizacja niektórych miejscowości w gminie, rozwój odnawialnych źródeł energii. ☐promowanie tworzenia i rozwoju gospodarstw agroturystycznych	wprowadzanie elementów obcych, nowej zabudowy - np. nieprzemyślanej, niezgodnej z historyczną kolorystyką, architektury niezgodnej z lokalnymi tradycjami; ☐niezbyt skuteczna egzekucja prawna w zakresie samowoli budowlanych oraz dewastacji zabytków i środowiska; ☐jednowymiarowe postrzeganie zasobów dziedzictwa kulturowego: wyłącznie poprzez pryzmat ich gospodarczego wykorzystania lub przeciwnie- jedynie jako zasobu historycznego; ☐brak dostatecznego nadzoru nad remontami i przebudowami obiektów zabytkowych; pogarszający się stan techniczny obiektów zabytkowych na terenie gminy; ☐brak środków finansowych na infrastrukturę; ☐skomplikowane procedury w ubieganiu się o środki zewnętrzne skutkujące stosunkowo niewielkim wykorzystaniem środków z Unii Europejskiej, zwłaszcza przez osoby prywatne; ☐niska świadomość mieszkańców gminy w temacie istniejących na jej terenie zabytków, dziedzictwa i tradycji charakteryzujących gminę; ☐zerwanie ciągłości kulturowej zmiana systemu wartości pomiędzy pokoleniami; ☐zagrożenia związane z działalnością inwestycyjną; ☐zagrożenia powodujące zmiany w układzie kompozycyjnym gminy; ☐bardzo wysokie koszty remontów obiektów zabytkowych; ☐zagrożenie dla dziedzictwa archeologicznego przez inwestycje infrastrukturalne i przemysłowe związane z pracami ziemnymi
☐zachowanie tożsamości regionalnej mieszkańców poprzez: pielęgnowanie tradycji, organizowanie świąt lokalnych, pikników, imprez cyklicznych i konkursów ☐szersza promocja walorów przyrodniczych i kulturalnych regionu, przyciągające turystów z poza regionu gminy ☐promowanie tworzenia i rozwoju gospodarstw agroturystycznych ☐rewitalizacja niektórych miejscowości w gminie, rozwój odnawialnych źródeł energii. ☐promowanie tworzenia i rozwoju gospodarstw agroturystycznych	

7. Założenia programowe Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.

Analiza szans i zagrożeń wynikających ze stanu dziedzictwa kulturowego gminy wykonana na potrzeby programu pozwoliła na wypracowanie priorytetowych działań w zakresie opieki nad zabytkami. Główne zadania priorytetowe i kierunki działań zawiera tabela nr 4.

Tabela 4. Priorytety Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.

Kierunki działań	Zadania
Priorytet I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.	
Podejmowanie działań w zakresie renowacji i odnowy zabytków.	☐ Prowadzenie prac konserwatorskich, remontowych, budowlanych i innych przy obiektach zabytkowych stanowiących własność Gminy Krasocin. ☐ Realizowanie zadań inwestycyjnych przy obiekcie zabytkowym będącym własnością gminy, przy bezwzględnym przestrzeganiu ustawowego uzyskania konserwatorskiego pozwolenia na prowadzenie prac budowlanych objętych ochroną.
	☐ Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na renowację zabytków będących własnością gminy. ☐ Przekazywanie właścicielom obiektów zabytkowych informacji o możliwości pozyskiwania dodatkowego wsparcia finansowego. ☐ Wdrażanie rozwiązań podnoszących atrakcyjność zabytków i obiektów historycznych. ☐ Odpowiednie utrzymanie otoczenia zabytków. ☐ Zahamowanie procesów degradacji zabytków i obiektów o wartościach historycznych, poprawa stanu ich zachowania. ☐ Włączenie problemów związanych z ochroną zabytków do zadań strategicznych, wynikających z koncepcji i planów rozwoju gminy. ☐ Współpraca samorządu ze związkami wyznaniowymi, będącymi właścicielami i zarządcami obiektów sakralnych (kościół, cmentarze). ☐ Dokonywanie okresowych przeglądów stanu technicznego zabytków, których właścicielem jest gmina i sporządzanie oceny stanu ich zachowania. ☐ Określenie potrzeb w zakresie remontów, prac restauratorskich i ochrony zabytków, określenie szacunkowej wartości ich przeprowadzania. ☐ Naniesienie wniosków i opinii w sprawie dalszej kwalifikacji obiektów do gminnej ewidencji dóbr kultury. ☐ Nadzór archeologiczno – konserwatorski wszelkich prac ziemnych prowadzonych na obszarach stanowisk archeologicznych. ☐ Wykonanie prac remontowo – konserwatorskich na zabytkach.
Priorytet II: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.	
Badania, aktualizacja i uzupełnienie bazy danych o zabytkach.	☐ Dokonanie przeglądu w terenie z udziałem Rady Sołeckiej w każdym sołectwie i weryfikacja posiadanych wykazów ☐ Kwalifikacja obiektów pod kątem stanu estetycznego. ☐ Wykonanie dokumentacji fotograficznej wszystkich istniejących obiektów. ☐ Bieżąca współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. ☐ Regularne uzupełnienie i uaktualnianie Gminnej Ewidencji Zabytków o uzyskane dane i dokumentację fotograficzną. ☐ Regularna weryfikacja stanowisk archeologicznych uwzględnionych

	w Gminnej Ewidencji Zabytków. ☐ Poszerzenie informacji o kulturze regionu.
Priorytet III: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości.	
Turystyczna promocja regionu.	☐ Ustalenie z właścicielami obiektów zasad udostępniania obiektów w celach turystycznych i edukacyjnych. ☐ Popularyzacja poszczególnych zabytków oraz krajobrazu kulturowego poprzez ich wyeksponowanie. ☐ Oznakowanie obiektów zabytkowych udostępnianych w celach turystycznych. ☐ Opracowanie tablic informacyjnych zamieszczonych na zewnątrz obiektów zawierające podstawowe dane historyczne o obiekcie. ☐ Utrzymanie i bieżąca konserwacja przydrożnych kapliczek oraz miejsc pamięci.
Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.	☐ Uczestnictwo w szkoleniach dotyczących kompetencji samorządów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. ☐ Włączenie tematyki ochrony dóbr kultury do zajęć szkolnych w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez gminę. ☐ Publikacja materiałów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w prasie lokalnej i na stronie internetowej Gminy Krasocin. ☐ Propagowanie idei społecznych kwest na rzecz ratowania zabytkowych cmentarzy i pomników.

Priorytet II: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

8. Instrumenty realizacji programu opieki nad zabytkami.

Zadania realizowane w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Krasocin będą wykonywane przy pomocy następujących instrumentów:

a) instrumentów prawnych – wynikających z obowiązujących przepisów prawnych; aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagadnień ochrony zabytków, wnioskowanie o wpis do wojewódzkiego rejestru zabytków obiektów będących własnością gminy, wykonania decyzji administracyjnych z zakresu opieki nad zabytkami np. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;

b) instrumentów finansowych – obejmujących między innymi finansowanie prac konserwatorskich, remontowych i archeologicznych przy zabytkach, udzielenie dotacji na finansowanie prac konserwatorskich i restauratorskich, korzystnie z programów uwzględniających finansowanie z funduszy europejskich oraz dotacje, subwencje;

c) instrumentów koordynacji – obejmujących między innymi realizację zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego zapisanych w dokumentach strategicznych województwa świętokrzyskiego;

d) instrumentów społecznych – obejmujących między innymi działania edukacyjne, promocyjne, współdziałanie z właścicielami oraz użytkownikami zabytków (władzami kościelnymi i parafiami, osobami fizycznymi), a także organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi w zakresie niematerialnego dziedzictwa kulturowego,

e) instrumentów kontrolnych – obejmujących między innymi aktualizację gminnej ewidencji zabytków, monitoring stanu zachowania dziedzictwa kulturowego, analizy stanu zachowania dziedzictwa kulturowego.

9. Zasady oceny realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami, po zaopiniowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zostanie przedstawiony Radzie Gminy w celu przyjęcia go uchwałą. Program został opracowany na okres czterech lat i stanowi dokument uzupełniający w stosunku do innych dokumentów planistycznych i aktów prawa miejscowego. Co dwa lata Wójt będzie sporządzał sprawozdania z realizacji zadań Programu i przedstawiał je Radzie Gminy oraz Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

Głównym odbiorcą programu jest społeczność lokalna, która bezpośrednio powinna odczuć efekty jego wdrażania. Dotyczy to nie tylko właścicieli i użytkowników obszarów i obiektów zabytkowych, ale również wszystkich mieszkańców. Program będzie służył podejmowaniu planowanych działań dotyczących: inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

10. Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, prócz określenia zasad i form ochrony i opieki nad zabytkami porusza także zagadnienia finansowania prac przy zabytkach z udziałem środków państwa. Pomoc finansową państwa mogą uzyskać prace prowadzone wyłącznie w obiektach wpisanych do rejestru zabytków. Art. 71 ust. 2 wspomnianej wyżej ustawy określa, że sprawowanie opieki nad zabytkiem wpisanym do rejestru zabytków, w tym finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich, budowlanych dla obiektów, których właścicielem lub użytkownikiem jest samorząd, stanowi zadanie własne samorządu. Zarówno samorząd jak również podmioty posiadające tytuł prawny do zabytku mogą ubiegać się o dotację celową z budżetu państwa na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych zabytku.

Zadania związane z opieką nad zabytkami mogą być finansowane, m. in. z następujących źródeł:

- 1) własne środki budżetowe gminy Krasocin na realizację zadań własnych;
- 2) dotacje podmiotowe dla instytucji kultury, których organizatorem jest samorząd województwa;
- 3) dotacje samorządu województwa dla jednostek samorządu terytorialnego innych szczebli na realizację zadań z zakresu kultury i sztuki;
- 4) dotacje, granty, nagrody samorządu województwa dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych;
- 5) środki własne jednostek samorządu terytorialnego różnych szczebli;
- 6) dochody własne instytucji kultury;
- 7) środki prywatne (osób fizycznych, stowarzyszeń, fundacji, osób prawnych, związków wyznaniowych);
- 8) dotacje i fundusze celowe rządowych i pozarządowych programów pomocowych;
- 9) środki Unii Europejskiej;
- 10) inne środki przewidziane prawem.

11. Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków.

Tabela 4. Zadania inwestycyjne planowane przez gminę.

Lp.	Zadanie	Planowany okres realizacji	Szacunkowe koszty realizacji w zł	Źródło finansowania
1.	Renowacja zabytkowego kościoła w Olesznie	2018-2021	1 000 000 zł	Środki własne, dofinansowania ze środków UE

2.	Renowacja zabytkowego kościoła parafialnego w Krasocinie	2018-2021	700 000 zł	Fundusz norweski, Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego
3.	Remont wiatraka typu „HOLENDER” polegający na wzmocnieniu konstrukcji oraz przywróceniu zabytkowych walorów obiektu	2018-2021	1 000 000 zł	Środki własne, Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego

Program Ochrony Zabytków wdrażany będzie przez Wójta Gminy Krasocin. Wójt do realizacji programu może wyznaczyć *Koordynatora programu*. Wdrażanie programu odbywać się będzie przy udziale koordynatora w współpracy z odpowiednimi komórkami merytorycznymi Urzędy Gminy, jednostkami budżetowymi gminy, administratorami, właścicielami i użytkownikami obiektów zabytkowych położonych na terenie gminy. Ponadto program przewiduje współpracę z instytucjami szczebla wojewódzkiego, w szczególności z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wśród planowanych i prowadzonych przez gminę inwestycji na lata 2018-2021, związanych z ochroną zabytków wraz z ich bezpośrednim otoczeniem, a także innych obiektów o cechach zabytkowych np. pomników, miejsc upamiętniających i itp. uwzględnionych w dokumentach strategicznych gminy znajdują się: (patrz tabela 4).

Pożądanym rozwiązaniem jest dofinansowywanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków, za sprawą wystosowania odpowiedniej uchwały, określającej tryb i zasady udzielenia dotacji celowych. Rada Gminy opracowuje zasady najkorzystniejsze z perspektywy lokalnej społeczności i samorządu, zaś środki wsparcia finansowego w miarę możliwości powinny utrzymywać się na stałym poziomie. Przede wszystkim dotyczyć to może zabytków wpisanych do rejestru zabytków, ale także obiektów i budowali figurujących w ewidencji zabytków i wskazanych do ochrony ustaleniami planu miejscowego. Dotacje celowe mogą dotyczyć najpilniejszych potrzeb konserwatorskich, mających m.in. związek z nieszczęśliwymi wypadkami. Ponadto realizacja zadań związanych z opieką i ochroną nad zabytkami opierać się będzie na systematycznym pozyskiwaniu środków pozabudżetowych

12. Bibliografia.

1. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2017 poz. 2187 ze zm.);
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. poz. 483 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1875 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. 2017 poz. 1073 ze zm.);
5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 142 ze zm.);
8. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 121 ze zm.);
9. Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 862 ze zm.);
10. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 ze zm.);
11. Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 972 ze zm.);
12. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t. j. Dz. U. z 2012 poz. 642 ze zm.);

13. Ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 217);

14. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1023 ze zm.);

15. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011 r. nr 113, poz. 399);

16. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 399);

17. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013 wraz z uzupełnieniem na lata 2004 – 2020;

18. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030;

19. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020;

21. Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami;

22. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020;

23. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego;

24. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego;

25. Strategia Rozwoju Gminy Krasocin do 2020 r.;

26. Studium uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasocin;

27. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasocin;

28. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Krasocin na lata 2016-2025.

13. Spis tabel.

Tabela 1. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Tabela 2. Analiza SWOT.

Tabela 3. Priorytety Gminnego Programu Opieki na Zabytkami.

Tabela 4. Zadania inwestycyjne planowane przez gminę.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875) do zadań własnych gminy, należą sprawy dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Ponadto art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 ze zm.) nakłada na Wójta obowiązek sporządzenia na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami. Program ten na podstawie art. 87 ust. 3 cytowanej wyżej ustawy zostaje przyjęty przez radę gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Przedmiotem Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Krasocin na lata 2018-2021 jest dziedzictwo kulturowe gminy, odzwierciedlające historię i znaczenie regionu. Lokalne zabytki stanowią istotny element krajobrazu kulturowego, kształtują indywidualną tożsamość i świadomość mieszkańców regionu. Program ma pomóc w aktywnym zarządzaniu, stanowiącym dziedzictwo kulturowe gminy. Celem programu jest określenie głównych zadań i kierunków działań na rzecz ochrony opieki nad zabytkami w gminie w okresie najbliższych 4 lat. W programie przeanalizowane zostały dokumenty strategiczne, dotyczące zarówno województwa świętokrzyskiego, jak i gminy Krasocin z zakresu ochrony zabytków. Wskazane w programie działania są skierowane na poprawę stanu zabytków, ich rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów. Gminny program m. in. poprzez działania edukacyjne, ma również budzić w lokalnej społeczności świadomość wspólnoty kulturowej, roli i znaczenia lokalnych wartości oraz wspólnych korzeni. Wspólna dbałość o zachowanie wartości kulturowych wzmacnia poczucie tożsamości, wspiera identyfikację jednostki z tzw. małą Ojczyzną.

Program opieki nad zabytkami Gminy Krasocin na lata 2018-2021 został pozytywnie zaopiniowany przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach pismem nr ZN.UR.5120.1.2018 z dnia 12.02.2018 r., wypełniając tym samym ustawowy obowiązek.

W związku z powyższym zasadne jest podjęcie przedmiotowej uchwały.